

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

2/2013. (I. 23.) AB határozat	Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény egyes rendelkezései és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról, valamint alkotmányos követelmény megállapításáról	110
3014/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	117
3015/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	118
3016/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	119
3017/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	121
3018/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	123
3019/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	124
3020/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	126
3021/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	129
3022/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	130
3023/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	135
3024/2013. (I. 28.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	136

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 2/2013. (I. 23.) AB HATÁROZATA

az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény egyes rendelkezései és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról, valamint alkotmányos követelmény megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 35. § (2) bekezdésének, valamint a 131. § (1) és (3) bekezdéseinek, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 157. §-ának és 251. § (1) bekezdésének alkalmazása során az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy az adó megfizetésére örökösként kötelezett személy a vele szemben indult eljárásban hozott külön határozat ellen jogorvoslattal élhessen, és ennek keretében vitathassa az Art. 35. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállását is.

2. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 251. § (1) bekezdése és az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 35. § (2) bekezdése megsemmisítésére és konkrét ügyben történő alkalmazása tilalmának megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság Kfv.I.35.471/2007/9. és Kfv.I.35.471/2007/12. számú végzéseinek megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

[1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük útján 2009. június 12-én alkotmányjogi panasszal fordultak az

Alkotmánybírósághoz a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 251. § (1) bekezdése alkotmányellenességének utólagos kimondása és konkrét ügyben történő alkalmazása tilalmának megállapítása iránt.

[2] 2. Alkotmányjogi panaszuk előzményeként a melékelt iratokból megállapítható, hogy az adóhatóság másodfokon az indítványozók édesapjával (a továbbiakban: örökhagyó) szemben nagy összegű adóhiányt állapított meg, és ahhoz kapcsolódóan adóbírságot, valamint késedelmi pótlékot szabott ki. Az örökhagyó az adóhatósági határozattal szemben keresettel élt, amelyet követően a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 9.K.21.542/2006/15. számú ítéletében megállapította, hogy az adóhatóság döntése megalapozatlan és jogszabálysértő, ezért a közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezte, valamint az alperes adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

[3] Az ítélet ellen az adóhatóság felülvizsgálati kérelemmel fordult a Legfelsőbb Bírósághoz, a kérelem érdemi elbírálását megelőzően azonban az örökhagyó elhunyt. A Legfelsőbb Bíróság Kfv.I.35.471/2007/9. számú végzésével a pert a Pp. 157. § g) pontja alapján – az örökhagyó halála miatt – megszüntette arra hivatkozással, hogy a jogviszony természete a jogutódlást kizárja. Emellett egyidejűleg a Pp. 251. § (1) bekezdésére hivatkozással hatályon kívül helyezte a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság ítéletét is. A Pp. 251. § (1) bekezdése szerint: „Ha a másodfokú bíróság a pert a tárgyalás alapján a 157. § értelmében megszünteti, az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel, teljes egészében, vagy abban a részében, amelyre a megszüntetés oka fennáll, hatályon kívül helyezi.”

[4] A végzés ellen már az indítványozók éltek – kijávitási kérelem formájában – jogorvoslati kérelemmel, a Legfelsőbb Bíróság azonban ezt a Kfv.I.35.471/2007/12. számú végzésével elutasította, megállapítva azt, hogy a kérelem valójában a korábbi végzés módosítására irányult.

[5] Az így kialakult helyzet az indítványozók álláspontja szerint azért sérelmes számukra, mert a Legfelsőbb Bíróság döntésével az adóhatóság az örökhagyót fizetésre kötelező másodfokú határozata – az adóhatóság álláspontja szerint – ismét hatályossá vált. Ennek alapján az adóhatóság most már az indítványozókat, mint az örökhagyó örököseit kötelezte az adóhiány megfizetésére az adózás rendjé-

ről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 35. § (2) bekezdése a) pontjára hivatkozással.

- [6] 3. Az indítványozók az Alkotmánybíróság IV/47-1/2012. számú végzésének átvételét követően – amely egyebek mellett arra irányult, hogy az indítványozók egészítsék ki az indítványukat a tekintetben, hogy az általuk támadott rendelkezés az Alaptörvény mely rendelkezéseit sérti és miért – 2012. március 29-én benyújtott beadványukban indítványukat jelentősen kiterjesztették, így a Pp. 251. § (1) bekezdésének megsemmisítése mellett már az Art. 35. § (2) bekezdésének megsemmisítését is indítványozták, egyidejű alkalmazási tilalom kimondásával, és kéri a Legfelsőbb Bíróság Kfv.I.35.471/2007/9., valamint Kfv.I.35.471/2007/12. számú végzéseinek a megsemmisítését. Az indítványozók kéri továbbá a Pp. 251. § (1) bekezdése és az Art. 35. § (2) bekezdése vonatkozásában alkotmányos követelmény kimondását is. A kiegészített indítvány az Alkotmánybíróság hatásköréként az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. és 27. §-ait jelöli meg.
- [7] A Pp. 251. § (1) bekezdésének közigazgatási perekben történő alkalmazása, és az ennek alapján hozott legfelsőbb bírósági végzések az indítványozók álláspontja szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, a XXX. cikk (1) bekezdését, a 25. cikk (2) bekezdése b) pontját valamint a 28. cikkét.
- [8] Az indítványozók az indítvány-kiegészítésben új tényként jelzik, hogy az adóhatóság őket mint örököseket kötelező másodfokú határozatával szemben az örökhagyó özvegyével együtt keresettel éltek. Ennek nyomán a Fővárosi Törvényszék előtt 13.K.33.368./2010. ügyszámon jelenleg per van folyamatban. Álláspontjuk szerint azonban a „Törvényszék előtti perben a Legfelsőbb Bíróság döntése és az azzal kijelölt jogalap már nyilvánvalóan nem felülbíráható, így a jogalap vitathatóságának hiányában a Törvényszéknek kizárólag az Alkotmánybíróság kedvező döntése esetén nyílik módja a jogsértő közigazgatási határozatra alapozott fizetési kötelezettséget törölni és a jogsértő helyzetet orvosolni.”

II.

- [9] Az Alkotmánybíróság az alábbi jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg döntését.
- [10] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„XXX. cikk

(1) Teherbíró képességének, a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.”

„25. cikk

(2) A bíróság dönt

b) a közigazgatási határozatok törvényességéről;”

„28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltelezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

- [11] 2. A Pp. támadott rendelkezése:

„251. § (1) Ha a másodfokú bíróság a pert a tárgyalás alapján a 157. § értelmében megszünteti, az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel teljes egészében vagy abban a részében, amelyre a megszüntetés oka fennáll, hatályon kívül helyezi.”

- [12] 3. Az Art. támadott rendelkezése:

„35. § (2) Ha az adózó az esedékes adót nem fizette meg és azt tőle nem lehet behajtani, az adó megfizetésére határozattal kötelezhető:

a) az adózó örököse az örökrésze erejéig, több örökös esetében örökrészüket arányában,”

III.

- [13] Az Alkotmánybíróság tanácsa megvizsgálta, hogy a beadvány megfelel-e az Alaptörvényben és az Abtv.-ben foglalt, az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.

- [14] 1. Az indítványozók gondoskodtak a jogi képviselőről. [Abtv. 51. § (2)–(3) bekezdés.]
- [15] 2. Az indítványozók az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó jogszabályhelyként az Abtv. 26. és a 27. §-ait jelölték meg.
- [16] 3. Az indítványozók az indítványban az Alaptörvényben biztosított egyes jogaik sérelmét állítják és magyarázzák. [Abtv. 52. § (1) bekezdés b) pont.]
- [17] A Pp. 251. § (1) bekezdését és az Art. 35. § (2) bekezdését, továbbá az ezen szabályok alkalmazásával meghozott két bírói döntést ellentétesnek tartják a jogállamiság alkotmányos alapértékével, a tisztességes eljáráshoz való joggal, a jogorvoslathoz való joggal és azzal az alaptörvényi rendelkezéssel, mely szerint a közigazgatási határozatok törvényességéről a bíróság dönt. Az indítványozók álláspontja szerint ezen alaptörvényi rendelkezéseket sérti, hogy egy jogerős ítéletben megalapozatlannak és jogszabálysértőnek ítélt közigazgatási határozat alapján kell az indítványozóknak, mint örökösöknek a nagy összegű adótartozást megfizetniük.
- [18] 4. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezéseket: a Pp. 251. § (1) bekezdését és az Art. 35. § (2) bekezdését. [Abtv. 52. § (1) bekezdés c) pont.]
- [19] 5. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, így a B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, a XXX. cikk (1) bekezdését a 25. cikk (2) bekezdése b) pontját és a 28. cikkét. [Abtv. 52. § (1) bekezdés d) pont.]
- [20] 6. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. [Abtv. 52. § (1) bekezdés e) pont.]
- [21] 7. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére, a konkrét ügyben történő alkalmazási tilalom, valamint alkotmányos követelmény kimondására. [Abtv. 52. § (1) bekezdés f) pont.]
- [22] 8. Az indítványt – az Abtv. 26 § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszra vonatkozó szabályok szempontjából – határidőben nyújtották be, mind az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 48. § (2) bekezdése, mind az Abtv. rendelkezései alapján. Az indítványozók eredeti – a Pp. 251. § (1) bekezdésének megsemmisítésére irányuló – alkotmányjogi panaszukat a Legfelsőbb Bíróság 2009. március 19-én kelt, és 2009. április 14-én kézbesített, Kfv.I.35.471/2007/12. számú végzésével összefüggésben terjesztették elő. Az eredeti indítvány 2009. június 12-én érkezett az Alkotmánybíróságra. Az Alkotmánybíróság által az Abtv. 73. § (1) bekezdése szerint kibocsátott indítvány-kiegészítési felszólításra az indítványozók indítvány-kiegészítése 2012. március 29-én, határidőben érkezett az Alkotmánybíróságra.
- [23] 9. Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti „egyedi ügyben érintett személyeknek” minősülnek, mert örökösként fizetési kötelezettség terheli őket egy vitatott, és a bíróság részéről megalapozatlannak és jogszabálysértőnek ítélt, az adóhatóság álláspontja szerint jogerős közigazgatási határozaton alapuló – eredetileg az örökhagyóval szemben megállapított – adóhátralék-megfizetési ügyben. Ez az érintettség jelenleg is fennáll és közvetlen.
- [24] 10. Az indítványozók álláspontja szerint a megsemmisíteni kért jogszabályhelyek alkalmazása folytán alaptörvény-ellenes helyzet állt elő.
- [25] 11. Az indítványozók „alaptörvényben biztosított jogaik sérelmére” hivatkoztak, és megjelölték az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, a XXX. cikk (1) bekezdését, a 25. cikk (2) bekezdése b) pontját és 28. cikkét.
- [26] 12. Az indítványozók jogelődje, az örökhagyó a „jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette”, a hatósági döntést megfellebbezte, majd a másodfokú határozat felülvizsgálata iránt is keresetet nyújtott be, és az ügy a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban hozott végzésével zárult, amely végzés kézhezvételét követően fordultak az indítványozók alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.
- [27] 13. Az indítványozók által felvetett problémák közül több – különösen a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme, a közigazgatási határozatok bíróság általi felülvizsgálhatósága követelményének a sérelme és a jogorvoslathoz való jog sérelme – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintendők.
- [28] Az alkotmányjogi panaszt a fentiekre tekintettel az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján az Alkotmánybíróság tanácsa befogadta, és az Alkotmánybíróság teljes ülése az alábbiak szerint bírálta el.
- IV.
- [29] Az indítvány az Art. 35. § (2) bekezdése és a Pp. 251. § (2) bekezdése Alaptörvénybe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá alkalmazási tilalom kimondására irányuló részében megalapozatlan.

- [30] 1. A Pp. és az Art. beadványban megjelölt rendelkezéseivel szemben az indítványozók arra hivatkoztak, hogy ezek sértik az Alaptörvény jogállam klauzuláját, a tisztességes eljáráshoz való jogot, a jogorvoslathoz való jogot, az Alaptörvény azon rendelkezését, miszerint a közigazgatási határozatok törvényességéről a bíróság dönt, valamint a teherbíró képességhez és a gazdaságban való részvételhez igazodó közteherviselés elvét.
- [31] 2. Az indítvány – bár állítja a támadott szabályok vonatkozásában a jogállamiság és a teherbíró képességhez és a gazdaságban való részvételhez igazodó közteherviselés elveinek sérelmét – nem tartalmaz semmilyen releváns alkotmányjogi indoklást ezeknek az állításoknak az alátámasztására, ezért ezen állítások vizsgálatát az Alkotmánybíróságnak mellőznie kellett.
- [32] 3. A jelen ügyben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme értelemszerűen a bírói döntések, illetve az ezeket megelőző eljárások kapcsán merülhet fel, mivel ez a jog azokat a garanciákat jelenti elsősorban, amelyeknek az a rendeltetése, hogy az (alap)jogok bíróságok előtti érvényesítése olyan eljárásban történjék, amely biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan döntésre. Minthogy az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ában szabályozott eljárás kezdeményezését vissza kellett utasítania, ezért a jelen ügyben a bírói döntések tartalma, valamint a döntésekhez vezető eljárások tisztességes volta sem vizsgálható.
- [33] 4. Az indítványozók állítása szerint sérült az Alaptörvénynek azon rendelkezése is, amely szerint a bíróság dönt a közigazgatási határozatok törvényességéről. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a kérelemben szereplő tények és a csatolt iratok alapján megállapítja, hogy sem az indítványozókkal szemben, sem pedig az indítványozók helytállási kötelezettségét megalapozni látszó örökhatályúval szemben „lefolytatott” eljárásokban nem sérült a közigazgatási határozatokkal szembeni bíróhoz fordulás joga. Az előadott tényállás alapján az örökhatályúnak volt lehetősége a vele szemben fizetési kötelezettséget megállapító döntést tartalmazó közigazgatási határozatot bíróság előtt megtámadni, és éppen az e határozattal szembeni kereset alapján helyezte hatályon kívül a bíróság a kötelezettséget megállapító határozatot, mint megalapozatlant és jogszabálysértőt, valamint utasította a közigazgatási szervet új eljárásra.
- [34] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók esetében nem sérült a bírósághoz fordulás joga, hiszen az Art. 35. § (2) bekezdését alkalmazhatónak vélő másodfokú közigazgatási hatóság döntésével szemben keresettel éltek, amelynek eredményeként a Fővárosi Törvényszék előtt jelenleg is per van folyamatban. Kétségtől megállapítható tehát, hogy mind az alap közigazgatási eljárást követően az örökhatályú, mind pedig az Art. 35. § (2) bekezdésére alapozott közigazgatási eljárásban az indítványozók élhettek és éltek is a közigazgatási határozatokkal szemben a keresetindítási jogukkal, ezért az Alkotmánybíróság a jelen ügyben nem ítéli megalapozottnak a közigazgatási határozatokkal szembeni bírósághoz fordulási jog sérelmének állítását.
- [35] 5. Az Alkotmánybíróság végezetül megvizsgálta a jogorvoslathoz való jog sérelmére való hivatkozást. Az örökhatályúval szemben az alapügyben lefolytatott közigazgatási eljárásban, az első fokon eljáró közigazgatási szerv határozatával szemben az örökhatályú fellebbezéssel élt, a másodfokon eljáró, az első fokon hozott döntést helyben hagyó közigazgatási szerv döntését pedig keresettel támadta a bíróságnál. Az indítványozók a velük szemben az Art. 35. § (2) bekezdésére alapozott eljárásban az első fokon eljáró közigazgatási szerv határozatával szemben fellebbezéssel éltek, majd a másodfokon eljáró hatóság határozatát a bíróságon keresettel támadták meg. Ténykérdés ez alapján, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevitelét nem gátolták és akadályozták meg sem a támadott normák, sem más jogszabályi rendelkezések, sőt a fórumrendszer teljes körű kimerítésére került sor az alapügyben, az indítványozók esetében pedig egy, még folyamatban lévő eljárásról van szó.
- [36] 5.1. Az örökhatályúval szemben megkezdett, de halála miatt érdemben be nem fejezett eljárásba ugyanakkor az indítványozók nem tudtak „belépni”, miután a személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség a magánszemély olyan személyes jellegű fizetési kötelezettsége, amely jogviszonyban jogutódlásnak a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint nincs helye. A Legfelsőbb Bíróság tehát, az örökhatályú adóhátralék-megállapítására irányuló eljárásban a Pp. 157. § h) pontja alapján a pert megszüntette, de ugyanígy, a megismételt eljárást folytató közigazgatási szervnek is meg kellett szüntetnie a közigazgatási eljárást az örökhatályú adózóval szemben a Ket. 31. § (1) bekezdés d) pontja alapján. Az adózó örökhatályúval szemben megindított alapügy érdemi befejezését tehát, részben az ügyfél halála, részben pedig a jogutódlás állított kizártsága akadályozta meg.
- [37] 5.2. A jogorvoslathoz való jog másik – a jelen ügyben kétségtől igen nagy jelentőséggel bíró – eleme annak terjedelme, azaz teljes körűsége, illetve korlátozottsága. Jelen ügyben az indítványozók jogorvoslathoz való jogának sérelmét éppen abban jelölik meg, hogy ez a jog erőteljesen korlátozott, és az alapkötelezettség jogalapját és összecszerűségét

- tekintve ki is van zárva, mivel a folyamatban lévő bírósági eljárásban már csak az örökös mivoltukat és a fizetési kötelezettségük arányát vitathatják. Ezt a jogi helyzetet támasztja alá a Kúria ítélezési gyakorlata is. A Legfelsőbb Bíróság Kfv.V.35.136/2010. számú ügyben hozott ítéletében kimondta, hogy: „Az adó megfizetésére kötelezettek adózási kötelezettsége származékos, és az eredeti kötelezett helyetti helytállásra, az eredeti kötelezett által meg nem fizetett, tőle be nem hajtható adó megfizetésére vonatkozik. Az adó megfizetésére kötelező határozatok tekintetében a jogalap: az adó adózó általi meg nem fizetése és tőle való behajthatatlansága. [...] Az adót esedékességgel az köteles megfizetni, akit arra jogszabály kötelez, ha azonban az adózó az esedékes adót nem fizette meg, és azt tőle nem lehet behajtani, az adó megfizetésére határozattal kötelezhető az Art. 35. § (2) bekezdésében meghatározott személyek. E jogszabályhelyre alapított határozatok elleni jogorvoslat során nem az adózóval, hanem az adó megfizetésére kötelezettel szemben hozott határozatok jogszerűsége bírálható felül, figyelemmel az Art. 123. §-ára, 143. § (1) bekezdésére, és a Pp. 339. § (1) és (2) bekezdéseire.
- [38] A pénzügyi jogviszonyra és ebből eredő jogviták elbírálására vonatkozó anyagi és eljárási szabályok nem adnak lehetőséget arra, hogy az adó megfizetésére kötelezett személy az adózó ellen indult eljárásokban félként eljárjon, vagy az adózóval szemben hozott jogerős határozatot utóbb vitássá tegesse. Az adófizetésre kötelezettel szemben az adófizetésre kötelező határozat meghozatala nem vezethet arra, hogy újra megnyíljanak azok a jogvédelmi eszközök, amelyeket az adózó a közte és az adóhatóság közötti jogvitában korábban már érvényesített, vagy amelyekkel bármely okból nem élt. [...] Az adó megfizetésére kötelezett igénybe veheti a jogorvoslati eszközöket, és ennek keretében vitathatja a kötelezését is, de a vele szemben hozott határozat ellen irányuló fellebbezés, felügyeleti intézkedés iránti kérelem vagy kereset benyújtása során már nem vitathatja az adóhatóság által az adózó terhére jogerősen előírt tartozás jogcímét, a végrehajtható okirat szerinti összességét.”
- [39] 5.3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Art. 35. § (2) bekezdése alkalmazhatóságának egyértelmű és elengedhetetlen feltétele egy, az ezt megelőző közigazgatási vagy peres eljárás eredményeként keletkezett jogerős és végrehajtható hatósági vagy bírói döntés. A jogi norma szövegéből ez világosan és kétségbevonhatatlanul következik. Az alkalmazási előfeltételként meghatározott „esedékes adó” meg nem fizetése félreérthetetlenül, határozottan és kimondottan a követelés jogerős és végrehajtható, továbbá lejárt minőségét jelenti. Ennek az alapfeltételnek eleget tevő határozat egy megszüntető végzéssel zárult közigazgatási eljárás eredményeként természetesen nem állhat elő.
- [40] Ezzel egyezően értékeli és értelmezi az Art. 35. § (2) bekezdésének jelentését és tartalmát a Legfelsőbb Bíróság is. Így a Legfelsőbb Bíróság Kfv.I. 5.063/2008/4. számú ítéletében kimondta, hogy „[a]z olyan másodfokú határozat, amely az adó megfizetésre kötelezhető személyek adókötelezettségét a nélkül állapítja meg, hogy ellenük az adóigazgatási eljárást az Art. szabályainak megfelelően lefolytatta volna, jogszabálysértő. Az ilyen jogszabálysértés az ügy érdemi eldöntésére is kiható lényeges, és bírósági eljárásban nem orvosolható eljárási jogszabálysértésnek minősül az előzőekben részletezettek miatt és azért is, mivel korlátozza az adó megfizetésre kötelezetteket megillető alapvető jogokat, az adóigazgatási eljárás kétfokúságához, és a jogorvoslathoz való jogot is. Az Art 35. § (2) bekezdés a) pontja értelmében, ha az adózó az esedékes adót nem fizette meg, és azt tőle nem lehet behajtani, az adó megfizetésére határozattal kötelezhető az adózó örököse az örökrésze erejéig, több örökös esetében pedig örökrészüik arányában. A perbeli esetben az iratokból megállapíthatóan nem áll rendelkezésre olyan jogerős határozat, amely az adózó terhére 1997. január – március hónapokra nézve áfa adónemben adótartozást állapítana meg. Utal a Legfelsőbb Bíróság egyebekben arra, hogy az e perbelivel azonos, illetve hasonló tényállású ügyekben már korábban is ugyanilyen jogi álláspontra helyezkedett. [KGD 2007.149., KGD 2008.40., BH 2007.278.]”
- [41] A Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor egy másik ítéletében (Legfelsőbb Bíróság Kfv.V.35.160/2010./7. számú ítélet) – elsősorban az adóhatóságok számára – megadta az Art. megfelelő alkalmazásának kereteit. Megállapította, hogy „[a]z Art. 35. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja értelmében az adót az e törvényben vagy más törvényben meghatározott esedékességek az köteles megfizetni, akit arra jogszabály kötelez. Ha az adózó az esedékes adót nem fizette meg és azt tőle nem lehet behajtani, az adó megfizetésére határozattal kötelezhető az adózó örököse az örökrésze erejéig, több örökös esetében örökrészüik arányában. Az adó soron kívüli megállapítását az Art. 131. §-a szabályozza. Az (1) és (3) bekezdések szerint, ha az adókötelezettség az adózó halála miatt szűnik meg, az adóhatóság az adót határozattal állapítja meg. Az adózó halála esetén az adóhatóság az örökös a személyéről történő tudomásszerzést követően az örökrésze arányában külön határozatban kötelezi az adózót terhelő tartozás megfizetésére, illetve rendelkezik az adózót megillető költségvetési támogatás, adó-visszaigénylés, adó-visszatérítés örökös részére az örökrésze arányában történő kiutalásáról. E jogszabályok egyértelműen akként rendelkeznek, hogy az adózó halála esetén az adó megfizetésére az örököse köteles.”

- [42] 5.4. Az Alkotmánybíróság egyebekben megállapítja, hogy nem sérti az Alaptörvényben deklarált jogorvoslathoz való jogot az a szabályozás, amely – tekintettel a jogi normában tételesen felsorolt, speciális jogviszonyban lévő személyek körében – mögöttes felelősségi jelleggel olyan megfizetésre kötelezést tesz lehetővé, amely eredetileg nem a megfizetésre kötelezettekkel szemben keletkezett, de a kapcsolatuk jellegéből adódóan megfizetésre kötelezésüknek ésszerű indoka van és a kötelezés előfeltétele jogerős közigazgatási vagy bírói döntés, amely olyan eljárásban keletkezett, ahol az eredetileg kötelezett személy élt vagy élhetett volna jogorvoslati jogával.
- [43] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Pp. 251. § (1) bekezdése és az Art 35. § (2) bekezdése Alaptörvénybe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá alkalmazási tilalom kimondására irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

V.

- [44] Az indítvány az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-a szerinti eljárását kezdeményező részében érdemi elbírálásra alkalmatlan.
- [45] Az indítványozók az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó jogszabályhelyként az Abtv. 26. §-a mellett az Abtv. 27. §-át is megjelölik, és kérik az örökhatályú ügyében keletkezett két legfelsőbb bírósági végzés megsemmisítését. Az Abtv. 27. § szerinti eljárásban a bírói döntések vizsgálata és ennek alapján – amennyiben igazolódik a döntések alaptörvény-ellenessége – megsemmisítése az alábbiak szerint nem lehetséges.
- [46] Az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét a 2012. január 1-jén hatályba lépett Abtv. tartalmazza, korábban ez a jogintézmény a hazai jogban nem létezett. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A jelen panaszban megsemmisíteni kért két végzés 2008. november 27-én, illetve 2009. március 19-én született, azaz az Abtv. hatályba lépése előtt. Így a panasz az Abtv. 27. §-ában szabályozott eljárás kezdeményezése vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványelemet az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

VI.

- [47] Az indítvány alkotmányos követelmény megállapítására irányuló része vonatkozásában az Alkot-

mánybíróság az alábbiakra mutat rá. Az Abtv. 2012. január 1-jei hatálybalépése óta annak 46. § (3) bekezdése az alkotmányos követelmény megállapítását, mint az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásként. Ebből következően külön alkotmányos követelmény megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség. Az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján azonban – hivatalból – az Alkotmánybíróságnak lehetősége van a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban határozattal megállapítani az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. Alkotmányos követelmény meghatározásának a szükségességét az Alkotmánybíróság e törvényi felhatalmazással élve vizsgálta a jelen ügyben.

- [48] 1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a tartalmukat tekintve egyértelmű és az Alaptörvénynek megfelelő jogi normák nem megfelelő alkalmazása eredményeként, valós és fennálló annak állítása, hogy sérül az indítványozók alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való joga annak ellenére, hogy a legfelsőbb bírói fórum a közigazgatási szervekre is kiható és irányadó ítélkezési gyakorlata több alkalommal kijelölte a helyes és törvényes eljárási kereteket és feltételeket. Az Art. 35. §-ára alapozott eljárásokban a vonatkozó szabályok szerint valóban csak egy korlátozott terjedelmű jogorvoslati lehetőség nyílik meg, mert ez a szabály feltételezi, hogy az eredeti kötelezettel szemben lefolytattak egy olyan közigazgatási vagy közigazgatási és bírósági eljárást, amelyben az eljárás során mindvégig vitatható a kötelezettség jogcíme és összecszerúsége is.
- [49] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá azt is, hogy az indítványozók jog- és érdeksérelmének orvoslására a rendes bíróság rendelkezik hatáskörrel, mely az Abtv. 39. § (1) bekezdése alapján köteles az Alkotmánybíróság döntésének megfelelően – és az abban meghatározott alkotmányos követelmény érvényre juttatásával – eljárni, és az alkalmazandó jogot az Alaptörvény 28. cikke szerint értelmezni.
- [50] 2. Jelen esetben ilyen eljárásban keletkezett, alapkötelezettséget megállapító hatósági határozat vagy bírói döntés nem született, ezért az Art. 35. § (2) bekezdése nem lett volna alkalmazható. A jogalkalmazó szerv számára létezik azonban erre a helyzetre egy törvényes és Alaptörvénynek eleget tevő megoldás. Az Art. 131. § (1) és (3) bekezdései éppen az ilyen tényállások megoldását teszik lehetővé oly módon, hogy azok az örökösök, akik olyan hagyatékot örökölnek, amelynek része olyan adótarozás is, amelyet jogerősen nem lehetett megállapí-

tani az adózó halála miatt, vagyis az adózó örökhatályú adófizetési kötelezettsége és ennek terjedelme érdemben nem lett elbírálva, ne gazdagodjanak indokolatlanul emiatt. Az adózó halála esetén, tehát ha az adókötelezettség az adózó halála miatt szűnik meg, az adóhatóság az örökösön kívül eljárásban, külön határozattal kötelezi a tartozás megfizetésére. A határozattal szemben az örökösök teljes körű és valódi jogorvoslattal élhetnek az eljárás közigazgatási szakaszában és a másodfokon hozott közigazgatási döntést keresettel támadhatják a bíróság előtt.

[51] 3. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, és kiemelten fontosnak tartja, hogy a jogállami klauzulával és a tisztességes eljáráshoz való joggal szoros összefüggésben maradéktalanul érvényesüljön a jogorvoslathoz való jog, mind a jogorvoslati fórumrendszer, mind pedig a jogorvoslati jogosultság terjedelmét illetően. Ezért – megerősítve, hogy a hatályban lévő vonatkozó szabályok helyes alkalmazása esetén az indítványozók jogséremlere nem következne be – nem látja megalapozottnak a normák megsemmisítésére és a konkrét ügyben alkalmazásuk tilalmának kimondására vonatkozó kérelmet. Szükségesnek és indokoltnak tartja viszont alkotmányos követelmény kimondását a jövőben esetleg előforduló ilyen és hasonló esetek megelőzése érdekében. Az Alkotmánybíróság ezen döntésének meghozatalakor figyelemmel volt arra is, hogy a legfelsőbb bírói fórum számos alkalommal foglalt már állást a jelen ügygel azonos vagy hasonló tárgyú ügyekben és ennek ellenére az indítványozók által panaszolt eljárásban a jogsérelem bekövetkezte mégis reális. Ez támasztja alá azt, hogy – elsősorban a közigazgatási szervek hatósági jogalkalmazó munkája egységességének, a jogbiztonság alkotmányos alapelveinek és a jogorvoslathoz való jognak az érvényre juttatása érdekében – indokolt és szükséges a hatályos jog kíméletének hangsúlyozása mellett alkotmányos követelmény meghatározása.

[52] Az Alkotmánybíróság már a 38/1993. (VI. 11.) AB határozatában (ABH 1993, 267.) megállapította, hogy „[h]a a vizsgált jogszabálynak van [egy vagy több] olyan értelmezése, amely az alkotmányos követelményeknek megfelel, az Alkotmánybíróságnak nem feltétlenül kell megállapítania a jogszabály alkotmányellenességét. A normát nem kell minden esetben megsemmisíteni csupán azért,

mert az alkotmányos követelményeknek nem megfelelő értelmezése is lehetséges, vagy előfordul. [...] Az Alkotmánybíróság elkerüli a jogszabály illetőleg jogszabályi rendelkezés megsemmisítését, vagy a törvényhozó felhívását arra, hogy az Alkotmánybíróság által meghatározott határidőn belül alkosson jogot, ha a jogrend alkotmányosságát és a jogbiztonságot e nélkül is biztosítani lehet. Ilyenkor az Alkotmánybíróság azoknak az értelmezéseknek a körét határozza meg általában az alkotmányos követelményekkel, amelyek esetében a jogszabály az Alkotmánnyal összhangban van.”

[53] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján határozta meg a rendelkező rész szerinti alkotmányos követelményt.

[54] A határozat közzétételére vonatkozó rendelkezés az Abtv. 44. § (1) bekezdésének 2. mondatán alapszik.

Budapest, 2013. január 22.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/47/2012.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2013. évi 11. számában.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3014/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 27.Bkf.8317/2012/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 3.Pf.21.952/2011/3. számú, 2012. június 4. napján kelt jogerős végzésével szemben azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a törvényszéki döntés sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés alkotmányos tilalmát. Az indítványozó a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. év IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 233. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hamis vád büntette és más bűncselekmények miatt pótmagánvádlóként kívánt fellépni. Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a pótmagánvád alapján indult büntetőeljárást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 332. § (1) bekezdése alapján törvényes vád hiánya miatt szüntette meg, mert álláspontja szerint hamis vád büntette miatt pótmagánvádlói fellépésnek nincs helye. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt törvényszéki döntés indokaival egyezően hagyta helyben az elsőfokú bíróság büntetőeljárást megszüntető végzését. A büntetőügyben eljáró bíróságok álláspontja szerint a hamis vád büntettének oltalmazott jogi tárgya az igazságszolgáltatás rendje, annak zavartalan működéséhez fűződő társadalmi érdek. Így a hamis vád büntette a megvádolt személy tekintetében csupán származékos, és nem közvetlen érdeksérelmet eredményez, ami nem alapozza meg pótmagán-

vádlói fellépésre jogosító sértetti pozíciót. Az indítványozói álláspont szerint a bíróság döntése azért alaptörvény-ellenes, mert a pótmagánvádlói büntető jogérvényesítés tekintetében hátrányosan különböztet az egyes bűncselekmények sértettjei között. A kifogásolt törvényszéki döntés a büntetőeljárás törvényben foglalt rendelkezések ellenére a pótmagánvádlói büntetőigény érvényesítésének lehetőségét nem biztosítja valamennyi bűncselekmény sértettje számára, ami az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalmát előíró alkotmányos szabály sérelmét jelenti.

- [2] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsőlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai, valamint az Abtv. 26–27. §§-ban, és az Abtv. 29–31. §§-ban foglalt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.
- [3] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [4] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a pótmagánvád jogintézménye a vádkorrektívumok rendszeréhez tartozik. A közvád monopóliumát gyakorló ügyész mellett a pótmagánvád tehát a büntető igény érvényesítésének egy korrekciós eszköze lehet. [14/2002. (III. 20.) AB határozat; ABH 2002, 101, 113.] A pótmagánvád jogintézményével összefüggésben az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban több alkalommal kifejtette, hogy az állami büntető igény keletkezése és érvényesítése során a bűncselekmény sértettjének az elkövető megbüntetésével kapcsolatos kívánsága csak korlátozott mértékben érvényesül. A bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetése ugyanis nem a sértettet, hanem az államot illeti. A büntető igény érvényesítése tehát állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére [40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 288, 290, 303.;

- 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 187.; legutóbb megerősítve: 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 520.] Az Alaptörvény sem a sértett, sem más harmadik személy számára nem biztosít alanyi jogot a bűncselekmény elkövetőjének megbüntetésére. Mindezek alapján a Btk. 233. § (1) bekezdésében foglalt hamis vád büntette miatt indult büntetőeljárásban a pótmagánvádlói fellépést kizáró bírói döntés az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt, az alapjogok tekintetében történő hátrányos megkülönböztetés kétélyét nem veti fel. Ilyen okból a pótmagánvád jogintézménye és a hátrányos megkülönböztetés alaptörvényi tilalmát megfogalmazó szabály közötti összefüggés nem értékelhető olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem, amely érdemi alkotmánybírói eljárást indokolna.
- [5] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott tartalmi természetű befogadhatósági akadályban szenved. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (1) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/3397/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3015/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.636.465/2011/4. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal élt a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 49.Mf.636.465/2011/4. számú ítélete ellen. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az ítélet alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel állítása szerint az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikk (1) bekezdését, XII. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XVII. cikk (1) bekezdését, és XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panasza alapjául előadta, hogy felperes munkavállaló állásidőre járó munkabér és szabadság megváltása iránt indított el-lene munkaügyi pert. A munkavállaló fizetés nélküli szabadság iránti kérelemmel fordult a munkáltatóhoz, ennek tartalma szerint a fizetés nélküli szabadságot 2011. április 1-ig kérte. Ezt a munkáltató írásban elfogadta. A munkavállaló ennek ellenére 2010. februárjában – a megállapodáshoz képest több mint egy évvel korábban – a munkáltatóhoz címzett nyilatkozatában kérte, hogy ismét munkába állhasson, mely nyilatkozatában az 1992. évi XXII. törvény 138. § (5) bekezdésére hivatkozott a fizetés nélküli szabadság körében. Az alperes a foglalkoztatást nem tudta vállalni a megállapodáshoz képest korábbi időpontban, mivel a társaság gazdasági helyzete nem volt megfelelő. Az alperesi álláspont szerint tekintettel arra, hogy a felek megállapodást kötöttek arra vonatkozóan, hogy a felperes munkavállaló meghatározott időpontig fizetés nélküli szabadságát tölti, a megállapodás szerződésnek minősül, az Alaptörvény értelmében az mindkét felet köti, így azt a munkavállaló egyoldalúan nem írhatja felül. Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság nem osztotta az alperesi álláspontot. Az alperes fellebbezése is eredménytelen volt, a másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok ítéletei sértik a jogbiztonságot, mert lényegében azt mondták ki, hogy a munkavállaló egyoldalúan „felrúghatja” a közte és a munkavállaló közötti szerződést. Egyben sértik a vállalkozáshoz való jogot, mert – véleménye szerint – abba beletartozik, hogy a vállalkozó számíthat arra, hogy a munkavállalóival kötött megállapodások a munkavállalót kötik. Ezen túlmenően az eljáró bíróságok döntése a társaság tulajdonhoz való jogát is sérti, mivel „ok-szerűtlenül írt elő fizetési kötelezettséget”. Megemlíti még az együttműködési kötelezettség megszegését, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.
- [4] Az indítványozó tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az ügyben felülvizsgálati eljárást kezdeményezett a Kúriánál.

- [5] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadásának feltételeit.
- [6] Az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül van lehetőség. A Fővárosi Törvényszék ítéletét 2012. július 3-án kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2012. augusztus 30-án – tehát határidőben – terjesztették elő az elsőfokon eljáró Fővárosi Munkaügyi Bíróságon. Az indítványozó az alapügy felperese, tehát érintettsége megállapítható. Rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, azonban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásával egyidejűleg felülvizsgálati eljárást is kezdeményezett. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Abtv. 56. § szerinti befogadási eljárást az alkotmányjogi panasz alapján akkor is le kell folytatni, ha az alkotmányjogi panasz benyújtása mellett az indítványozó felülvizsgálatot is kezdeményezett.
- [7] Az indítványozó jogi képviselő útján terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, a meghatalmazást csatolta. Ezzel az Abtv. 51. § (2) bekezdésében rögzített formai követelménynek eleget tett.
- [8] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó jogszabályi rendelkezést [Abtv. 27. §-a], valamint az Alaptörvény több rendelkezését, és egyértelműen meghatározta, hogy mely ítélet alaptörvény-ellenességének vizsgálatát és megsemmisítését kéri. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek tehát megfelel.
- [9] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, az Abtv. 29. §-a szerint pedig az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [10] Jelen ügyben a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az indítványozó a bírósági ítéleteket azért kifogásolta, mert szerinte a bíróságok nem kellő súllyal vették figyelembe, hogy a munkáltató és a munkavállaló között megállapodás jött létre a fizetés nélküli szabadság igénybe vétele tekintetében, mely kiterjedt a várható munkába állás időpontjára is. A munkavállaló azonban ettől a megállapodástól önkényesen elállt, és korábban kívánt a fizetés nélküli szabadságról visszatérni, azonban a munkáltató – gazdasági helyzetére tekintettel – nem tudott neki munkát biztosítani. Álláspontja szerint az eljáró bíróságoknak a tisztességes eljárás-hoz való jogból eredően mindkét fél érvelését megfelelően figyelembe kellett volna venniük. Ezzel szemben a per során a munkavállaló érveit és helyzetét sokkal inkább előtérbe helyezték.
- [11] Az indítványozó a bírósági ítéletek vizsgálatát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tényállás megállapítása, valamint a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján azonban az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban való ítélezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és kiküszöbölje az azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban is az Alaptörvény védelmében lép fel, az Alaptörvényben biztosított jogokat védi, elsődleges feladata nem a bírói jogalkalmazás minősítése, a bírói meggyőződés esetleges megváltoztatása.
- [12] Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (2) bekezdésére tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3399/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3016/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.24.412/2011/8. számú ítélete, valamint a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi

CXCVI. törvény 17. § (1) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint a 27. §-a szerint alkotmányjogi panasszal éltek a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.24.412/2011/8. számú ítélete ellen, valamint az annak alapjául szolgáló a nemzeti vagyon védelméről (helyesen: a nemzeti vagyonról) szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 17. § (1) bekezdése első mondatának alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezték.
- [2] Az indítványozók kérték, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, valamint XIII. cikkére tekintettel az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét, valamint az Nvtv. 17. § (1) bekezdés első mondatát helyezze hatályon kívül.
- [3] Az indítványozók alkotmányjogi panaszuk alapjául előadták, hogy útszolgálat megállapítása és bejegyzése iránt indított perükben az első fokon eljáró bíróság megállapította, hogy a per tárgyát képező személygépkocsi átjárási szolgalmi jogot a felperesek elbirtokolták, és utasította az ingatlan-nyilvántartási hatóságot ennek bejegyzésére. Az ítélet ellen az alperesek fellebbezéssel éltek, melynek nyomán a másodfokú bíróság ellentétesen foglalt állást, több – az első fokon eljáró bíróság által nem alkalmazhatónak minősített – jogszabály együttes értelmezésével arra az álláspontra jutott, hogy eleve jogellenes volt az úthasználat, arra a felperesek nem hivatkozhatnak, így a szolgálatoszerű úthasználat sem valósulhatott meg, mert a felperesek a kihelyezett táblák és a vonatkozó jogszabályok miatt a használatot véglegesnek nem tekinthették. Mindezek alapján a felperesek keresetét elutasította, és a perköltség viselésére kötelezte őket.
- [4] Az indítványozók ezt követően alkotmányjogi panasszal éltek. Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet, valamint a másodfokú ítélet meghozatala során alkalmazott Nvtv. 17. § (1) bekezdés első mondata ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, valamint XIII. cikkével.
- [5] Az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát vizsgálta.
- [6] Az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül van lehetőség. A Budapest Környéki Törvényszék ítéletét 2012. július 13-án kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2012. szeptember 11-én – tehát határidőben – terjesztették elő az első fokon eljáró Budakörnyéki Bíróságon. Az indítványozók az alapügy felperesei, így érintettségük megállapítható. Rendes jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, azonban az első fokon eljáró bíróság tájékoztatása szerint az ügyben felülvizsgálati eljárás van folyamatban. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Abtv. 56. § szerinti befogadási eljárást az alkotmányjogi panasz alapján akkor is le kell folytatni, ha az alkotmányjogi panasz benyújtása mellett az indítványozó felülvizsgálatot is kezdeményezett.
- [7] Az indítványozók jogi képviselő útján terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, a meghatalmazást csatolták. Ezzel az Abtv. 51. § (2) bekezdésében rögzített formai követelménynek eleget tettek.
- [8] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozóan megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését, valamint 27. §-át, és egyértelműen meghatározta, hogy az Alaptörvény mely rendelkezései vonatkozásában tartja fennállónak az alaptörvény-ellenességet. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek tehát megfelel.
- [9] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, az Abtv. 29. §-a szerint pedig az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [10] Jelen ügyben a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az indítványozók a másodfokú bírósági ítéletet azért kifogásolták, mert az eljáró bíróság szerintük az időközben hatályba lépett Nvtv. 17. § (1) bekezdése alapján visszamenőleges hatállyal minősítette jogellenesnek az úthasználatot, és erre alapozva utasította el a szolgalmi jog elbirtoklásának bejegyzése iránti kérelmüket. Ezáltal pedig sérült a jogbiztonság, valamint a tulajdonhoz való jog. A másodfokú ítélet – az első fokú bíróság által nem vizsgált ingatlan-jelleget illetően – rögzíti, hogy a szolgálat által érintett alperesi ingatlanok erdőterületek, a 9/1978 OKTH határozattal létesített Budai Tájvédelmi Körzet részét képezik, természetvédelmi oltalom alatt állnak. Az egyik érintett ingatlan pedig az 5/1991. (III. 22.) KTM rendelet értelmében fokozottan védett terület, mely tekintetében a perbeli időszakban is hatályban volt a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv., melynek 40. §-a kimondta, hogy a fokozottan védett természetvédelmi területre a belépéshez szakhatóság engedélye szükséges. A felperesek nem vitatottan ilyen engedéllyel nem rendelkeztek, a másod fokon eljáró bíróság ezért a fokozottan védett természeti területen gépjárművel való átjárásukat jogellenes magatartásnak tekintette, amelyre nem alapozható jogszerű elbirtoklás. A másodfokon eljáró bíróság által is megemlített Nvtv. 17. § (1) bekezdés első

mondata ehhez képest a jogszerűen és jóhiszeműen szerzett jogok és kötelezettségek érintetlenül hagyásáról szól. A jelen ügy alapjául szolgáló peres eljárásban tehát az indítványozók által sérelmezett jogszabályi rendelkezés nem tekinthető a bírói döntést érdemben befolyásoló kérdésnek.

- [11] A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy az indítványozók a másodfokú bírósági ítélet vizsgálatát valójában nem alkotmányossági szempontból kérték, hanem azt kívánták elérni, hogy a másodfokon eljáró bíróság által megállapított tényállást, valamint a tények értékelését, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése, és 27. §-a alapján azonban az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban való ítélezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és kiküszöbölje az azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz eljárásban is az Alaptörvény védelmében lép fel, az Alaptörvényben biztosított jogokat védi, elsődleges feladata nem a bírói jogalkalmazás minősítése, és különösen nem az eljáró bíróság által alkalmazott jogszabályok körének meghatározása.

- [12] Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (2) bekezdésére tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3412/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3017/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.XIV.5114/2012/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozót mint az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó bűnügy terheltjét az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2011. október 7. napján kelt ítéletében bűnösnek mondta ki a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő adócsalás bűntettében. Az indítványozó védelmi fellebbezésében többek között azért kifogásolta az elsőfokú bíróság döntését, mert a bíróság álláspontja szerint bár az adócsalási cselekményt az indítványozó azzal követte el, hogy az általa képviselt társaságnak kiállított helyesbítő számviteli bizonylatokat az adóhatóság elől eltitkolta, ugyanakkor e számviteli bizonylatok alakilag hibásak voltak. A védelem álláspontja szerint az alaki hibás helyesbítő számviteli bizonylatok pedig adójogi joghatás kiváltására alkalmatlanok, így a büntetőeljárás során vizsgált cselekmény nem mérítheti ki az adócsalás bűntettét. A védelmi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék a 31.Bf.XIV.5114/2012/8. számú, 2012. június 21. napján kelt jogerős ítéletében azonban a védelmi fellebbezést ebben a részében alaptalannak találta. A törvényszéki álláspont szerint a védelmi hivatkozásban szereplő, és az indítványozó által képviselt társaság székhelyét érintő elírási hiba nem tekinthető a helyesbítő számviteli bizonylatok olyan súlyú alaki hibájának, amely a cselekmény büntetőjogi értékelhetőségét kizárná. Az indítványozó ezt követően az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék hivatkozott ítéletével szemben alkotmányjogi panaszt nyújtott be, mert álláspontja szerint a törvényszéki döntés sérti az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogot, az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt visszaható hatályú büntető jogalkotás tilalmát, valamint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében előírt

jogegyenlőség alkotmányos követelményét is. Az alkotmányjogi panasz érdemi okfejtése ezen alkotmányos hivatkozások tekintetében ugyanazt az érvelést adja elő, amely szerint az indítványozó azt sérelmezi, hogy a bűnügyben első-, és másodfokon eljáró bíróságok az adócsalás bűncselekményét annak ellenére állapították meg, hogy a helyesbítő számviteli bizonylatok alaki hibában szenvedtek. A törvényszék álláspontjával szemben az indítványozó az alkotmányjogi panaszban kifejtette, hogy adófizetési kötelezettség híján, a terhére rótt bűncselekmény nem valósult meg. Az indítványozó ezen kívül megjelölte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának sérelmét is. Az indítványozó a tisztességes eljárás sérelmére a bizonyítás elégtelensége miatt hivatkozott. Az indítványozói álláspont szerint a bírói döntések ilyen okból sértik az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban megjelölt cikkeit. Mindezek alapján az indítványozó kezdeményezte a kifogásolt törvényszéki döntés, valamint az annak alapjául szolgáló kerületi bírósági ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

[2] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért mindekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai természetű, valamint az Abtv. 26–27. §§-ban, és az Abtv. 29–31. §§-ban foglalt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.

[3] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján a bírói döntéseket alkotmányossági szempontból vizsgálhatja, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére korlátozódik, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]} Ennek megfelelően az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben

érintett személy, vagy szervezet fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz ezért nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, hiszen az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

[4] Az indítványozói álláspont szerint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bűnügyben a vizsgált cselekmény adócsalás büntettként történő értékelhetőségét az zárja ki, hogy a helyesbítő számviteli bizonylatok alaki hibában szenvedtek, így adójogi joghatásuk sem lehetett. Ebből következően az indítványozó érvelése szerint a büntetőügyben eljáró bíróságok olyan cselekmény miatt állapították meg az indítványozó bűnösségét, ami nem minősülhet bűncselekménynek. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban megjelölt alaptörvényi cikkeken biztosított jogok sérelmét erre az érvelésre alapította. Az indítványozó alkotmányjogi panasza azonban ily módon a bizonyítékok törvényszéki értékelését támadja, és az Alkotmánybíróságnál annak ismételt vizsgálatát kezdeményezi, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó bűnügyben az adócsalás büntette abban az esetben is megvalósul-e, ha az eltitkolt helyesbítő számviteli bizonylatok alaki hibában szenvednek. Annak eldöntése ugyanis, hogy egy adott bűnügyben kimerítheti-e az adócsalás büntettének törvényi tényállását az olyan helyesbítő számviteli bizonylatok eltitkolása, amelyek egyébként elírási hibákat tartalmaznak, a bizonyítékok értékelésének körébe tartozik. A bizonyítékok ismételt értékelése azonban a fentiekben kifejtettek miatt az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik.

[5] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában sem a törvényszék eljárásával, sem az ítélet érdemével kapcsolatosan nem jelölt meg olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[6] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadhatósági akadályban szenved. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend

30. § (1) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3434/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3018/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.735/2011/12. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az indítványozók kérték a Kúria Mfv.I.10.735/2011/12. számú ítélete megsemmisítését.
- [2] A Kúria a panaszolt Mfv.I.10.735/2011/12. számú ítéletében kimondta, hogy a „köztársasági elnök jogosultsága [...] az egyetemi tanári munkaköri cím juttatására, illetve megvonására terjed ki, nem pedig a munkáltatóval fennálló közalkalmazotti jogviszony létesítésére, illetve megszüntetésére, amelyek az egyetem rektora hatáskörébe tartoznak.”
- [3] Az indítványozók szerint a Kúria megsemmisíteni kért ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, C) cikk (1) bekezdésével, II. cikkével, XV. cikkével, 25. cikk (3) bekezdésével és 28. cikkével. Álláspontjuk szerint elsősorban az vet fel alkotmányossági aggályokat, hogy a Kúria korábbi ítéletével ellentétes döntést hozott a jelen ügyben. Szerintük a jogbiztonság követelményének a bírósági ítélkezési gyakorlatban is érvényesülnie kell,

ennek sérelme valósul meg, ha a Kúria korábbi ítéleteivel ellentétes döntést hoz.

- [4] Az indítványozók a jogbiztonság elvébe ütközőnek tartják azt is, hogy a Kúria ítéletében megemlíti a 2010. január 1-jétől módosított a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Ftv.) jelen ügyben érintett szakaszaihoz fűzött miniszteri indokolást.
- [5] A Kúria sérelmezett ítélete sérti az indítványozók emberi méltóságát, hiszen szerintük őket mint egyetemi tanárokat az Ftv. alapján „megilleti az a jog, hogy a köztársasági elnök mentse fel, ne egyszerűen a rektor”. Azt állítják: a munkaügyi perben is kizárólag azt sérelmezték, hogy miért nem a köztársasági elnök mentette fel őket, mert a rektornak szerintük e tekintetben kizárólag javaslattevői jogosultsága van.
- [6] Sérül továbbá a jogalkalmazás egységének követelménye is, hiszen a Kúria a támadott ítélettel megbontotta a korábban már két másik ügyben kialakított „gyakorlatát”.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha megfelel a törvényben előírt tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezen kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdésének első mondata értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Ezek alapján az indítványban egyértelműen meg kell jelölni – többek között – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés, illetve jogszabály miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [8] Az indítványozók nem állítják, hogy maga a felmentés sérti az alapjogukat. Mindvégig azt hangsúlyozzák, hogy a felmentésnek nem a rektortól, hanem a köztársasági elnöktől kellett volna származnia, azt azonban nem állítják, hogy felmentésük emiatt érvénytelen lenne. Az indítványozók nem állítanak őket közvetlenül személyükben érintő alapjog-sérelmet, hiszen nem vitatják a felmentés jogszerűségét, csak lebonyolítását sérelmezik; amihez azonban nem fűződik alapjoguk.
- [9] Az Alkotmánybíróság 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésében kifejtette, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) be-

- kezdés d) pontja fogalmazza meg, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. [...] A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény és az Abtv. fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. [...] A bírósági joggyakorlat egységének biztosítása sem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan [állítólagos] jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...]
- [10] A bírósági jogértelmezésnek, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetnie, nem pedig azáltal, hogy eltér bíróságok más ügyekben hozott döntéseitől.”(Indokolás [15])
- [11] 3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdés a)–f) pontjai szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmazni. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, és indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, C) cikk (1) bekezdésének, II. cikkének, XV. cikkének, 25. cikk (3) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmét megemlíti, de az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegére, az alkotmányjogi panasz megalapozásához elegendő alkotmányjogi érvelést nem ad elő.

- [12] A jogbiztonság sérelmére valóban lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, de csak ha az indítványozót sérelem érte. Adott esetben erről saját állításuk szerint sincs szó, mivel felmentésüket nem tartják anyagilag jogellenesnek.
- [13] Az indítványozók kizárólag arra hivatkoztak, hogy a Kúria egy előző esetben követett jogértelmezéstől eltérő döntést hozott, de nem fejtették ki, hogy ez a jogértelmezés közvetlenül és személyükben milyen Alaptörvényben biztosított jogukat sérti.
- [14] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt nem fogadta be, és azt – figyelemmel az Abtv. 27. § a) pontjára, 52. § (1) bekezdés b) és e) pontjaira – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és c) pontjai alapján a rendelkező részben foglaltak szerint visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3420/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3019/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a LEADER Helyi Akciócsoportok feladat ellátásához az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatás részletes feltételeiről szóló 30/2012. (III. 24.) VM rendelet 12. §-a alaptörvény-ellenességének vizsgálatára és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz befogadását visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése, illetve 30. § (4) bekezdése alapján

- alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a LEADER Helyi Akciócsoportok feladat ellátásához az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatás részletes feltételeiről szóló 30/2012. (III. 24.) VM rendelet (a továbbiakban: VM rendelet) 12. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] A támadott rendelkezés értelmében a LEADER Helyi Akciócsoport (a továbbiakban: LEADER HACS) cím visszavonása esetén a korábban megítélt támogatási összegből beszerezett tárgyi eszközök bruttó értékének meghatározott százalékát a LEADER HACS-nak vissza kell fizetnie, kivéve, ha ingyenesen használatba adja a korábbi illetékességi területén létrejövő új LEADER HACS-nak.
- [3] Az indítványozó egy nonprofit zrt. formában működő LEADER HACS igazgatóságának elnöke, amelynek a jogszabály változása következtében visszavonták LEADER HACS címét, így a visszafizetési kötelezettség (amennyiben az ingyenes használatba adás-nyújtotta kivételes lehetőséggel nem él) őt is terheli.
- [4] Álláspontja szerint ez sérti az Alaptörvény M) cikk (1)–(2) bekezdését, XII. cikk (1) bekezdését, valamint a XV. cikk (2) bekezdését, továbbá a XIII. cikk (1) bekezdését is. Szerinte a visszafizetési kötelezettség (az eszköz ingyenes használatba adásának elmaradása esetén) a vállalkozás szabadságát, a forgalom biztonságát, valamint – a gazdasági társaság fizetéseképtelensége esetén – a hitelezők érdekeit is sérti.
- [5] Diszkriminatívnak, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközőnek tartja az indítványozó a támadott rendelkezést azért, mert az kizárólag a korábban gazdasági társaság formában működött, ezért a jogszabályváltozás folytán címvisszavonással érintett LEADER HACS-okra vonatkozóan állapít meg kötelezettséget, az egyesületként működőkre nem.
- [6] Végül a VM rendelet 12. §-a sérti a tulajdonhoz való jogot is, hiszen a gazdasági társaság tulajdoni viszonyaiba avatkozik be a visszatérítési, vagy ingyenes használatba adási kötelezettség előírásával.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [8] 2.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem befogadható, mert az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott tartalmi követelményeknek nem felel meg: az Abtv. 26. § (2) bekezdésében szereplő panasz fogalmi eleme a jogszabály (jogszabályi rendelkezés) közvetlen hatályosulása, azaz, hogy a jogsérelem közvetlenül, bírói döntés nélkül következzen be.
- [9] Az indítványozó panaszához csatolta a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Vidékfejlesztési Támogatások Osztályának 207/1401/11/287/2008. iktatószámú végzését, amely nyilatkozattételre hívja fel; ebből kitűnik, hogy még nem került sor a sérelmezett visszafizetési kötelezettség megállapítására. Az ügyben tehát közigazgatási eljárás van folyamatban, amelynek során a panaszosnak fellebbezési lehetősége van, majd a másodfokú döntés ellen bírósághoz fordulhat.
- [10] Így a jelen ügyben az indítványozó jogséreme (még) nem következett be; mert a visszatérítési kötelezettség alól mentesülhet a – jelen esetben cím-visszavonással – érintett korábbi LEADER HACS, ha az üzemeltetési kötelezettséggel érintett eszközeit ingyenesen használatba adja a korábbi illetékességi területén létrejövő új LEADER HACS-nak. Mivel az eljárás még nem zárult le, megállapítható, hogy a támadott jogszabály nem közvetlenül – bírósági vagy hatósági döntés nélkül – hatályosul, hanem közigazgatási döntés (határozat) révén.
- [11] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [12] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a visszautasítás nem akadályozza annak, hogy az indítványozó később, a folyamatban levő eljárás érdemi lezárását követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése vagy 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal forduljon az Alkotmánybírósághoz.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3243/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3020/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az APEH Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága ÁFA Ellenőrzési Főosztály ÁFA Ellenőrzési 25. Osztály 3943120101. számú határozata, APEH Központi Hivatal Hatósági Főosztály Közép-magyarországi Kihelyezett Hatósági Osztálya 2899473918. számú határozata, továbbá a Pest Megyei Bíróság 6.K.27.977/2009/36. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

[1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az APEH Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága ÁFA Ellenőrzési Főosztály ÁFA Ellenőrzési 25. Osztály 3943120101. számú határozatával (a továbbiakban: I. fokú határozat) 2005 júniusától 2006 februárjáig terjedő időszakra az indítványozónál 10 846 000 Ft összegű adókülönbötet állapított meg, amely teljes egészében adóhiánynak minősült. Az adóhatóság az adóhiány összege után 5 421 000 Ft adóbírságot szabott ki, továbbá 3 321 000 Ft késedelmi pótlékot számított fel. A másodfokon eljáró APEH Központi Hivatal Hatósági Főosztály Közép-magyarországi Kihelyezett Hatósági Osztálya 2899473918. számú határozatával (a továbbiakban: másodfokú határozat) az első fokú határozatot helyben hagyta annak helyes indokaira való utalással. Az adóhatóság megállapította, hogy az indítványozó – a revízió időpontjában hatályos, az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 32. § (1) bekezdése szerinti – adólevonási jogával érintett, az adóhatóság által vitatott termékértékesítési ügyletek, illetve építési munkák elvégzésére az indítványozó alvállalkozói (számlakibocsátói) nem rendelkeztek megfelelő humán erőforrással és tárgyi feltételekkel. Mindkét alvállalkozó esetében egyetlen munkavállaló bejelentésére vonatkozó adat állt rendelkezésre, további alvállalkozók bevonására vonatkozó információ nem merült fel.

[2] 2. Az adóügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben a Pest Megyei Bíróság

6.K.27.977/2009/36. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét. A bíróság megállapította, hogy hitelt érdemlően nem lehet igazolni az alvállalkozói számlakibocsátás szerinti építési munkák elvégzését. Az eljáró bíróság rámutatott, hogy az indítványozó alvállalkozóinak ügyvezetője, aki ugyanazon személy volt, az indítványozóval a revízió által érintett időszakkal kapcsolatos gazdasági eseményekről nem tudott felvilágosítást adni (a vitatott számlák kapcsán nem tudta biztosan, hogy azokat ő állította-e ki), továbbá nem állt rendelkezésre építési napló sem a vitatott munkálatok kapcsán. Mivel a számlakibocsátó gazdasági társaságok objektíve nem végezheték el a revízióval érintett munkálatokat (nem is működtek a székhelyükön a vizsgálattal érintett időszakban), ezért nem járt el jogsértően az első- és másodfokú adóhatóság, amikor a vizsgált számlák hiteltelenségét egységesen és nem tételesen bizonyította. Elutasítva számos indítványozói bizonyítási indítványt, a bíróság hangsúlyozta is azt, hogy nem a gazdasági események megtörténtét vitatta az adóhatóság, hanem azt, hogy az indítványozó számlakibocsátói nem rendelkeztek megfelelő emberi erőforrással és tárgyi feltételekkel.

[3] 3. Az indítványozó álláspontja szerint az adóhatósági eljárás és rendesbírósi eljárás az ügy konkrét körülményeire nem volt tekintettel, különös figyelemmel arra, hogy az indítványozó által bemutatott okiratok aggálytalanul igazolták a vitatott gazdasági események megtörténtét. Véleménye szerint nem megalapozott az az ítéleti megállapítás sem, amely az építési napló hiányának tulajdonított jelentőségét, mivel az indítványozó által végzett munkák nem építési engedélyhez kötött tevékenységek.

[4] Azt is vitatta az indítványozó, hogy az adóhatóság nem részletesen, hanem tételesen minősítette hiteltelennek az eljárás tárgyát képező számlákat. Nézete szerint az egyes kifogásolt számlák más és más jogviszonyokhoz kapcsolódnak, ezért külön-külön kellett volna feltárnia a tényállást. Mivel az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 97. § (6) bekezdése alapján a nem bizonyított tény, illetve körülmény az adózó terhére nem értékelhető, ezért e rendelkezést, továbbá az Alaptörvény tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkező XXIV. cikkének (1) bekezdését, valamint a bírói úthoz és a jogorvoslathoz való jogot előíró XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdését sértő módon jártak el a hatóságok akkor, amikor a tárgyi eszköz beszerzésekről szóló számlák vizsgálatát nem különítették el az építési-kivitelezési munkákról szóló számlák vizsgálatától.

[5] Ugyancsak az említett Art.-beli szabály és alaptörvényi normák sérültek az ítélet azon megállapításával, hogy az indítványozó alvállalkozói nem rendelkeztek azon személyi és tárgyi feltételekkel,

amelyek lehetővé tették volna a vitatott számlákon megjelölt gazdasági tevékenység elvégzését, mivel ezt az eljárás során nem bizonyította az adóhatóság, a bíróság pedig nem megfelelően alkalmazta az irányadó eljárási és anyagi jogi szabályokat.

- [6] Vitatta az indítványozó azt is, hogy az adóhatóság és a bíróság nem a jogügyletek idején fennállt körülményekből, hanem a határozat és az ítélet meghozatalakor fennálló tényekből vont le következtetést arra vonatkozóan, hogy az indítványozó alvállalkozói a székhelyükön gazdasági tevékenységet nem folytattak, mivel a vitatott ügyletek szempontjából ez nem játszott szerepet. E körben utalt az Európai Bíróság C-354/03, C-355/03 és C-484-03. számú egyesített ügyekben hozott ítéletére, amely szerinte rögzíti: az adóalany előzetesen megfizetett hozzáadott-értékadó levonásához való jogát nem befolyásolhatja az a körülmény, hogy – tudtán kívül – az általa végzett ügyletet megelőző vagy követő más ügylet hozzáadott-értékadó kijátszást valósít meg. Arra is hivatkozott, hogy – az Európai Bíróság C-74/08. számú ítélete tükrében – a tagállami bíróságok előtt az adóalanyok közvetlenül hivatkozhatnak a Tanács a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításáról szóló 1977. május 17-i 77/388/EGK Hatodik Irányelvére, de az adóhatóság gyakorlata ennek ellentmond.
- [7] Előadta azt is, hogy a bíróság jogszabály- és alaptörvény-ellenesen, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét megvalósító módon utasította el bizonyítási indítványait. Kérte e körben, hogy az Abtv. 57. § (6) bekezdése szerint rendeljen ki szakértőt az Alkotmánybíróság a felmerült szakkérdések eldöntése érdekében. Álláspontja szerint, mivel az alapügyben az adóhatóság és a Pest Megyei Bíróság nem megfelelően folytatta le a bizonyítási eljárást, sérült az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésébe foglalt „alapjoga”, amelynek értelmében teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.
- [8] Amellett hogy – az első és másodfokú határozatra is kiterjedően – kérte az ítélet alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését, jelezte, hogy ügyében felülvizsgálati eljárás van folyamatban. Kérte végül – az Abtv. 61. § (1) bekezdés b) pontja alapján – a kifogásolt ítélet végrehajtásának felfüggesztését, mivel annak végrehajtása ellehetetleníti az indítványozó gazdasági társaság működését.
- [9] 4. Az indítványozó 2012. október 5-én érkezett indítvány-kiegészítésében több, az Európai Bíróság által hozott ítéletre hivatkozott. A C-80/11 és a C-142/11. számú egyesített ügyben hozott ítélet alapján a közös hozzáadottértékadó-rendszerről

szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) 167. cikkét, 168. cikkének a) pontját, 178. cikkének a) pontját, 220. cikkének 1. pontját és 226. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja az adóalany által fizetendő hozzáadottérték-adó összegéből a számára teljesített szolgáltatások után előzetesen felszámított adó összegének levonását amiatt, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója vagy annak valamely alvállalkozója szabálytalanságot követett el, anélkül hogy ezen adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná azt, hogy az érintett adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt. Az ítélet arról is rendelkezett, hogy az irányelv 167. cikkét, 168. cikkének a) pontját, 178. cikkének a) pontját és 273. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja a levonási jogot azzal az indokkal, hogy az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonási joga gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre vonatkozó számla kibocsátója adóalanynak minősül-e, rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására, illetőleg hogy hozzáadottértékadó-bevallási és -fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, illetve azzal az indokkal, hogy az említett adóalany az említett számlán kívül nem rendelkezik más olyan irattal, amely bizonyítaná az említett körülmények fennállását, jöllehet az irányelvben a levonási jog gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi tartalmi és formai követelmény teljesült, és az adóalanyak nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságra vagy csalásra utaló körülményről.

- [10] Az indítványozó szerint esetében még inkább alkalmazható az Európai Bíróság C-324/11. számú ügyben hozott döntése. Az ítélet szerint az irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az adóhatóság elutasítja az adóalanyak a számára teljesített szolgáltatások után felszámított vagy megfizetett hozzáadottérték-adó levonására vonatkozó jogát azzal az indokkal, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója nem jelentette be az általa foglalkoztatott munkavállalókat, anélkül, hogy e hatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná azt, hogy ezen adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt. A döntés alapján – az irányelv értelmezése során – az a tény, hogy az

- adóalany nem ellenőrizte, hogy a munkavégzés helyén dolgozó munkavállalók a számlakibocsátóval jogviszonyban állnak-e, illetve hogy e számlakibocsátó bejelentette-e a munkavállalókat, nem tekinthető olyan objektív körülménynek, amely miatt a számlabefogadó tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy hozzáadottérték-adó kijátszására irányuló ügyletben vett részt, ha e címzettnek nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságra vagy csalásra utaló körülményről. Ennélfogva a levonási jog nem utasítható el az említett tény okán, amikor a fent megjelölt irányelvben a hivatkozott jog gyakorlására vonatkozó érdemi és formai feltételek is teljesülnek.
- [11] Ez az előzetes döntéshozatali kérelem tárgyában hozott döntés rendelkezett arról is: ha az adóhatóság konkrét bizonyítékokkal szolgál a csalás fennállásáról, sem az irányelvvel, sem pedig az adósemlegesség elvével nem ellentétes, ha a nemzeti bíróság az adott ügyben szereplő összes körülmény átfogó vizsgálata során ellenőrzi, hogy a számlakibocsátó maga teljesítette-e a szóban forgó ügyletet. Mindazonáltal az alapügyben szereplő helyzethez hasonló helyzetben csak akkor utasítható el a levonási jog, ha az adóhatóság objektív körülmények alapján megállapítja, hogy a számla címzettje tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt.
- [12] Az indítványozó a fenti európai bírósági ítéletekből azt a következtetést vonta le, hogy az adóhatóság az Art. 97. § (6) bekezdésével és az irányelvvel ellentétes módon hárította át ellenőrzési kötelezettségét a panaszos adóalanyra.
- [13] 5. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [14] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói úthoz való joggal, a jogorvoslathoz való joggal, a tisztességes eljáráshoz való joggal, valamint az Alaptörvény közteherviselési klauzulájával összefüggésben ténylegesen a tényállás vizsgálatát, ezen belül a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak a lefolytatott revízió során a közigazgatási

hatóság és a jogorvoslati eljárásban eljáró bíróság általi értékelését sérelmezi. A közigazgatási hatósági határozat kapcsán a panaszos álláspontja szerint az eljáró adóhatóságok nem derítették fel kellően a tényállást és ennek következtében megalapozatlan határozatokat hoztak, a panaszos lényegében a bizonyítást, különösen az egyedi ügyben alkalmazott bizonyítási kötelezettség megosztását vitatja. Hatalommegosztási (normaértelmezési hatásköri) szempontból a tényállás tisztázása és a bizonyítékok értékelése, egyedi ügyekben a bizonyítási kötelezettség megosztásának terjedelméről való döntés elsősorban a közigazgatási határozatot hozó közigazgatási hatóság, valamint a jogorvoslati eljárásban eljáró bíróság feladata, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Ahogy egy korábbi döntésében az Alkotmánybíróság rámutatott „[s]lem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [15] A 32/2012. (VII. 4.) AB határozat alapján {32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [41–42]} figyelemmel kell lenni arra tényre is, hogy az áfa-levonási (hozzáadottérték-adó levonási jog) nem minősül sem alapjognak, sem uniós alapszabadságnak, ezért annak eldöntése, hogy a bizonyítási kötelezettség (és ennek eredményeként a bizonyítási teher) hogyan oszlik meg az adóalany és az adóhatóság között, elsősorban az Európai Bíróság és a magyar rendesbíróságok hatáskörébe tartozó kérdés.
- [16] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek, és alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában fennálló befogadhatósági akadály miatt az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Holló András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2845/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3021/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.175/2012/5. sz. végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó – jogi képviselője útján – alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó peresztes lett az APEH adóhiányt megállapító (és ezzel összefüggésben késedelmi pótlékot és adóbírságot is kiszabó) másodfokú határozatának bírósági felülvizsgálatára irányuló perben. Ezt követően felülvizsgálati kérelemmel élt. Mivel hiányzott a jogi képviselő meghatalmazása, hiánypótlási eljárásra került sor (Kfv.I.35.175/2012/3. sz. végzés, kelt 2012. március 19-én), de az ennek során becsatolt meghatalmazás hiányos volt: nem szerepelt rajta a meghatalmazott ügyvéd aláírása, s így nem felelt meg az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 26. § (1) bekezdésének. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelmet 2012. április 5-én kelt, Kfv.I.35.175/2012/5. sz. végzésével hivatalból elutasította. Az ügyvéd később (2012. április 18-án) becsatolta az eredeti, „saját aktámban másodpéldányban fellelt” meghatalmazást, s a Kúria ennek nyomán újból megvizsgálta a rendelkezésre álló iratokat: ez a vizsgálat már kiterjedt a felterjesztett iratokon túl a Pest Megyei Bíróságon pótbörítóban maradt iratokra is. Mivel a meghatalmazást itt sem találták meg, s a hiánypótlási felhívásra benyújtott meghatalmazás tényszerűen hiányos volt, az április 18-i kiegészítés pedig elkésett, a Kúria nem látott okot a végzés hivatalból történő hatályon kívül helyezésére (2012. április 25-én kelt Kfv. I.35.175/2012/7. sz. elutasító végzés).
- [3] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria Kfv.I.35.175/2012/5. sz. végzésével szemben, mivel az szerinte sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által védett tisztességes eljáráshoz, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított jogorvoslathoz való jogot. Indokolása

szerint az alapperben nyilvánvalóan rendelkezésre állt meghatalmazás, hiszen a Pest Megyei Bíróság eljárása során a szóban forgó ügyvéd képviseleti jogával kapcsolatban kétség nem merült fel, az ügyvédet az ítélet is mint jogi képviselőt tüntetette fel. Ezért a Kúria egyrészt jogszabálysértően kérte a jogi képviselet újbóli igazolását, másrészt nem érvelhetett volna az elutasító végzésben a jogi képviselet hiányával. Rámutat továbbá az indítványozó arra is, hogy a meghatalmazás hiánya kihat arra a kérdésre is, hogy a Pest Megyei Bíróság ítéletét mikor lehet közöltnek tekinteni, s így a felülvizsgálati határidő mely időponttól számítandó. Emellett pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 119/A. §-ának az elveszett (megsemmisült) iratok pótlásáról szóló előírásaira is hivatkozik.

- [4] 2. Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – megvizsgálta, hogy a kérelem a befogadhatóság törvényben előírt feltételeinek megfelel-e.
- [5] Megállapítható volt, hogy a támadott kúriai végzés indítványozónak történő kézbesítésére 2012. június 12-én került sor, jogi képviselője azt június 13-án vette át. A panasz 2012. augusztus 10-én – tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt határidőben – érkezett meg a Budapest Környéki Törvényszékre (korábban: Pest Megyei Bíróság). Az indítványozó szabályszerűen meghatalmazott jogi képviselő útján jár el [Abtv. 51. § (2)–(3) bekezdés]. A panasz megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó előírást (Abtv. 27. §).
- [6] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott döntése ellen benyújtott alkotmányjogi panasz befogadásának nincs akadálya akkor (feltéve, hogy az indítványozó a jogerős döntést az Alkotmánybíróság előtt nem támadta meg), ha az ügy érdemében hozott vagy az eljárást befejező egyéb döntésről van szó. Ilyennek minősül a döntés, ha a Kúria a) a megtámadott határozatot hatályában fenntartja, vagy b) a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi és helyette, illetve az elsőfokú határozat helyett új és a jogszabályoknak megfelelő határozatot hoz, vagy c) a jogerős határozatot megváltoztatja és a törvénynek megfelelő új határozatot hoz, vagy d) a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti.
- [7] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint viszont – ellentétben az indítványozó érvelésével – nincs helye az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelmet például azért utasítja el, mert a hiánypótlás vagy kiegészítés kétségkívül elmaradt. Az alkotmányjogi panasz lényege és célja ugyanis az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, az említett esetekben azonban – tehát ha a hiánypótlás elmaradása az eljárás

rás nyilvánvaló akadályát képezi – a Kúria alapjogokkal összefüggő kérdéseket nem dönt el.

- [8] Jelen ügyben a Kúria végzése szerint a hivatalból történő elutasítás indoka a hiánypótlás elmaradása volt: a jogi képviselő hiánya miatt kibocsátott hiánypótlási felhívásra nem került sor szabályszerű meghatalmazás benyújtására az előírt határidőben [a Kúria által hivatkozott jogszabályi előírások: a Pp.-nek az elbíráláskor hatályos 272. § (3) bekezdése, 73/B. § (1) bekezdése és 95. § (2) bekezdése a 270. § (1) bekezdésével összefüggésben].
- [9] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában írt feltételeknek, tehát nem befogadható. Ezért a kérelmet az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései alapján – az Abtv. 47. §-a és az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k., Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3449/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3022/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-I. és Gfv.X.30.268/2011/8-II. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozók alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.

- [2] 1. Az első- és másodrendű panaszosok a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-I. és Gfv.X.30.268/2011/8-II. számú végzése ellen 2012. április 6-án terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt az ügyben első fokon eljáró Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiumánál, az Alkotmánybírósághoz címezve. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybírósághoz 2012. június 8-án érkezett be. Az első- és másodrendű panaszosok a Legfelsőbb Bíróság támadott végzéseit az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével (tulajdonhoz való jog) és XVIII. cikk – helyesen XXVIII. cikk – (7) bekezdésével (jogorvoslathoz való jog) tartották ellentétesnek; és beadványukban azt is kérték az Alkotmánybíróságtól, hogy „amennyiben arra lehetőség van”, úgy az Alkotmánybíróság hozzon az ügyben az első fokon eljáró bíróság végzésével megegyező tartalmú döntést, illetve ezt az ügyben első fokon született végzést nyilvánítsa az Alaptörvénnyel összhangban állónak, és mondja ki alkalmazandónak és jogerősnek.

- [3] 2. Az Alkotmányjogi panasz előzményeként a mellékelt iratokból megállapítható, hogy az elsőrendű panaszos 1999 és 2006 között egy jelenleg felszámolás alatt álló kft.-nek volt közvetlen irányítást gyakorló tagja és ügyvezetője. Tagként nagy összegű tagi kölcsönöket folyósított a kft.-nek olyan kölcsönszerződések alapján, amelyeket mind a kölcsön nyújtójaként, mind a kft. képviselőjeként ő írt alá, azonban e szerződéseknel hiányzott a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: régi Gt.) 150. § (2) bekezdés j) pontja szerinti taggyűlési jóváhagyás. 2003-ban az elsőrendű panaszos jelentős értékű „tagi hitel jellegű” követelést engedményezett a másodrendű panaszosra, amelyről az adós kft.-t is tájékoztatták, és a kft. (ügyvezetőjén, az elsőrendű panaszoson keresztül) a tartozást nyilatkozatban el is ismerte.

- [4] 2008-ban a bíróság elrendelte a kft. felszámolását, a másodrendű panaszos pedig a felszámolóknak küldött hitelezői igénybejelentésben kérte a rá engedményezett követelés nyilvántartásba vételét. Ezt a felszámoló elutasította, amely döntésével szemben a másodrendű panaszos kifogással élt.

- [5] A bíróság első fokon kötelezte a felszámolót a másodrendű panaszos által bejelentett követelés elismertkénti nyilvántartásba vételére, a másodfokú bíróság azonban a döntést megváltoztatta, és a hitelezői igényt elutasította, mivel a másodrendű panaszos nem tudta bizonyítani, hogy az adós kft. taggyűlése a régi Gt. 150. § (2) bekezdés a) és j) pontjainak megfelelően jóváhagyta volna a vitatott tagi kölcsönszerződéseket. Ezek hiányában pedig a bíróság álláspontja szerint a tagi kölcsönszerződések nem is jöttek létre, az azok alapján nyújtott szolgáltatás visszakövetelésekor így az érvénytelenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni. A másodfokú bí-

- róság döntése értelmében a másodrendű panaszos – mint engedményes hitelező – tagi kölcsön visszafizetésére vonatkozó (engedményes) követeléseinek ezért nincs jogalapja, a létre nem jött szerződés alapján esetleg nyújtott szolgáltatás visszakövetelésének jogát pedig nem engedményezte rá az elsőrendű panaszos, így ezt nem érvényesítheti.
- [6] A másodfokú bíróság jogerős döntésével szemben a másodrendű panaszos felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Legfelsőbb Bírósághoz, amely ezen felülvizsgálati eljárásban hozta meg az alkotmányjogi panaszban támadott végzéseit.
- [7] A Legfelsőbb Bíróság 2011. november 30-án kelt Gfv.X.30.268/2011/8-II. számú végzése megállapította, hogy a másodfokú bíróság döntése nem sértett jogszabályt, ezért a másodrendű panaszos felülvizsgálati kérelmét elutasította, és kimondta: a „tagi hitel jellegű” követelés (illetve ennek engedményezése) kizárólag a tagi kölcsönből eredő követelést foglalja magában, mivel pedig e vitatott tagi kölcsönszerződések – taggyűlési jóváhagyás hiányában – nem jöttek létre, a másodrendű panaszosra engedményezett követelésnek sincs jogalapja, a nem létező szerződés alapján esetleg nyújtott szolgáltatások visszakövetelésének a joga pedig nem illeti meg a másodrendű panaszost, mert ilyen követelést nem ruháztak (engedményeztek) rá, az ilyen követelés nem tartozik a „tagi hitel jellegű” követelés fogalmába. A Legfelsőbb Bíróság egy másik, hasonló tárgyú végzésére hivatkozva rámutatott, hogy a létre nem jött tagi kölcsönszerződésekben eredő igényt a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell elbírálni, ám ez alapján igényérvényesítésre csak az elsőrendű panaszos jogosult.
- [8] A Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-I. számú végzése a másik támadott végzéssel egy időben kelt, és az abban foglaltakhoz képest „előkérdésként” arról döntött, hogy a kft. mint adós, és a másodrendű panaszos mint hitelező között folyamatban lévő eljárásba az elsőrendű hitelező mint hitelezői jogutód nem léphet be az alapján, hogy a másodrendű panaszossal kötött engedményezési szerződéseket a felülvizsgálati eljárás során felbontották, így a követelések szerződéskötés előtti állapota állt volna vissza, és azok jogosultja ismét az elsőrendű panaszos volna. A Legfelsőbb Bíróság a jogutódlás megállapítása iránti kérelmet azért utasította el, mert álláspontja szerint az engedményezés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 328. § (1) bekezdése alapján perfekt jogügylet, amelyben a szerződés megkötésével az engedményezett követelés átszáll az engedményesre, így kizárt az engedményezési szerződés visszamenő hatályú felbontása [Ptk. 319. § (3) bekezdés, EBH 1999.124.].
- [9] 3. Az első- és másodrendű panaszosok a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-II. számú végzését a tulajdonhoz való jogot sértőnek tartják. Ez a bírói döntés álláspontjuk szerint egy olyan helyzetet deklarál, amely szerint ha „Magyarországon [...] valaki több százmillió forintot ad kölcsön, akkor utóbb azt már nem követelheti vissza, annak ellenére, hogy az összegek rendelkezésre bocsátása igazoltnak tekinthető. Az egyedi bírói döntés legalizálja és mintegy felmenti az adós [kft.]t a kölcsön visszafizetésének kötelezettsége alól. A támadott végzések gyakorlatilag azt mondják ki, hogy a kölcsönadót megfosztják a tulajdonától, ahelyett, hogy a kölcsön visszafizetéséről rendelkeztek volna eredeti állapot visszaállítása, vagy tartozatlan fizetés jogalap nélküli gazdagodás címén [...]”. Az első- és másodrendű panaszos arra is hivatkozott, hogy az egymással kötött engedményezési szerződésekben kifejezetten „tagi hitel jellegű” követeléseként jelölték meg az átruházni kívánt követelések jogcímét, amely így nem csak magát a tagi kölcsönt jelentheti, hanem például a jogalap nélküli gazdagodásként visszakövetelhető követeléseket is. A Ptk. 330. § (2) bekezdésére, 117. § (1) bekezdésére, 237. § (1) bekezdésére és 361. §-ára hivatkozva azt is hangsúlyozták, hogy a Ptk. „minden körülmények között védi a tulajdonhoz való jogot”, azonban a másodfokú bíróság és a Legfelsőbb Bíróság a Ptk. ezen §-aival és az Alaptörvénnyel ellentétes döntést hozott, amikor – értelmezésük szerint – kimondta, hogy „a kapott kölcsönt nem kell az adósnak visszafizetnie, azt megtarthatja. [...] [S]em a hitelezőt, sem a hitelezői jogutódot nem illeti meg a követelés [...]”. A követelés – mint tulajdon – gyakorlatilag elveszett és az adósnak sem kell vele elszámolnia.”
- [10] A Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-I. számú végzését az első- és másodrendű panaszos a jogorvoslathoz való jogot, illetve az előző pontban írtak szerint a tulajdonhoz való jogot sértőnek tartja. Kifogásolták, hogy a Legfelsőbb Bíróság jogszabályi hivatkozás nélkül annyit mondott ki, hogy az engedményezési szerződést nem lehet felbontani, így nem állhatott vissza az eredeti állapot a panaszosok között, és nem léphetett perbe hitelezői jogutódként az elsőrendű panaszos az adós kft.-vel szemben. A Legfelsőbb Bíróság ezen felülvizsgálati eljárásban hozott végzésében foglalt döntésével nem értenek egyet, de jogorvoslati lehetőségük hiányában sérelmeiket nem adhatták elő. A Legfelsőbb Bíróság döntését jogszabálysértőnek, és a jogorvoslati lehetőségek hiánya miatt alaptörvény-ellenesnek tartják. A bírói döntés véleményük szerint ezen kívül a tulajdonhoz való jogot is sérti, mert azzal, hogy kimondta, hogy az engedményezési szerződés nem bontható fel, indokolatlanul megfosztotta a hitelezőt és a hitelezői jogutódot (az első- és másodrendű panaszost) a tulajdonukkal való rendelkezéstől. Végül azt is kérték az Alkotmánybíróságtól, hogy „lehetőség szerint” kötelezze a kft. felszá-

molóját a hitelezői igény elismertként történő nyilvántartásba vételére.

[11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntenie kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdésének első mondata értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.

[12] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek.

[13] 5. Az első- és másodrendű panaszosok a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-I. számú végzését a tulajdonhoz való jogot sértő volta miatt, valamint a jogorvoslathoz való joguk sérelme alapján kifogásolták. A jogorvoslathoz való jog sérelmére alapított indítványi rész indokolásaként a panaszosok arra hivatkoztak, hogy a Legfelsőbb Bíróság ezen felülvizsgálati eljárás során hozott végzésében foglalt döntésével nem értenek egyet (az engedményezési szerződés felbonthatóságát illetően), de egyet nem értésüknek jogorvoslati lehetőség és fórum hiányában nem tudtak hangot adni.

[14] 5.1. Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárás törvényi szabályait vizsgálta már az 1319/B/1993. AB határozatban is, ott abból a szempontból, hogy miért csak a fél, a beavatkozó, illetve az kérheti, akire nézve a határozat rendelkezést tartalmaz, és miért vannak kizárva ebből a körből azok, akik az eljárásban nem vettek részt. Az Alkotmánybíróság e határozatában kimondta, hogy: „A jogorvoslathoz való jognak az Alkotmányban garantált alapvető joga [...] a rendes jogorvoslatra vonatkozik. Az alkotmányos követelményt azért kielégíti az a szabályozás, amely az adott bírói (hatósági) döntés ellen a jogorvoslatot fellebbezés (rendes perorvoslat) útján lehetővé teszi. Az Alkotmánynak sem e rendelkezéséből, még kevésbé az indítványozó által felhozott egyéb rendelkezéseiből nem vezethető le annak kényszerítő szükségessége, hogy jogerős bírói döntések felülvizsgálattal való megtámadására a törvény lehetőséget biztosítson, akár az eljárásban résztvevők, akár az eljárásban részt nem vevők számára.” (ABH 1994, 690, 691.)

[15] 5.2. Az 1/1994. (I. 7.) AB határozatban – amelyben az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek mondta

ki polgári eljárásban az ügyész általános perindítási, fellépési, fellebbezési és a jogerős ítélet felülvizsgálatára irányuló általános indítványozási jogát – az Alkotmánybíróság rámutatott: „A Pp. [...] rendelkezés[el], amely szerint minden jogosult ugyanabban az ügyben csak egy alkalommal élhet felülvizsgálati kérelemmel, a fél eljárásjogi rendelkezési és ennek folytán alkotmányos önrendelkezési jogát nem érinti, ezért az ezzel kapcsolatos indítvány megalapozatlan. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely [...] [a jogorvoslathoz való jogra vonatkozó] alkotmányi rendelkezéssel összefüggésbe nem hozható. Mivel az alkotmányosan megkövetelt rendes jogorvoslaton túlmenő rendelkezés, a törvényhozónak – az egyéb alkotmányi rendelkezésekkel összhangban (pl. diszkrimináció tilalma) – teljes szabadságában áll ennek tartalmát és korlátait megállapítani.” (ABH 1994, 29, 38.)

[16] 5.3. A 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban az Alkotmánybíróság ismét a Pp. felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseit vizsgálta, megsemmisítette a jogszabálysértésre való hivatkozáson kívüli egyéb konjunktív feltételek fennálltának megkövetelését, és összefoglalta a jogorvoslathoz való jog és a rendkívüli jogorvoslat egymáshoz való viszonyáról szóló eddigi gyakorlatát. A korábbi AB határozatok lényeges megállapításait továbbfűzve az Alkotmánybíróság rámutatott: „A fenti határozatokban bemutatott alkotmánybírósági értelmezés szerint [a] [...] jogorvoslathoz való jog csupán azt a követelményt támasztja – de azt sem abszolút követelményként –, hogy az első fokon meghozott érdemi döntésekkel szemben, azt felülvizsgálható, magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve hatósági döntésekkel szemben rendelkezésre álljon a bírói út. Ebből következően a rendkívüli jogorvoslat (amennyiben annak igénybevételét megelőzően a fenti feltételek teljesültek) alkotmányossági megítélése kívül esik az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének érvényesülési körén. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat. Az [...] alkotmánybírósági határozatok alapján megállapítható, hogy akár a Pp. felülvizsgálatot szabályozó XIV. fejezet egészére, akár az azon belüli egyes rendelkezések[re] [...] vonatkozó indítványok nem megalapozottak.” (ABH 2004, 551, 572.)

[17] 5.4. A pótmagánvádat szabályozó rendelkezéseket vizsgáló 72/B/2004. AB határozatban az Alkotmánybíróság így fogalmazott: „Az Alkotmánybíróság több határozatában állást foglalt arról, hogy mind a polgári eljárásban, mind a büntetőeljárásban a felülvizsgálat az alkotmányosan megkövetelt rendes jogorvoslaton túlmenő jogintézmény, így az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joggal nincs összefüggésben. [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 38.; 1319/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 690, 691.;

- 1320/B/1993. AB határozat, ABH 1995, 683, 686.; 23/1995. (IV. 5.) AB határozat, ABH 1995, 115, 120.]. Az Alkotmánybíróság e határozatokban hangsúlyozta, hogy a jogorvoslathoz való jognak az Alkotmányban garantált joga a rendes jogorvoslatra vonatkozik. Az 57. § (5) bekezdéséből következő alkotmányos követelményt kielégíti az a szabályozás, amely az érdemi bírói (hatósági) döntés ellen a jogorvoslatot csak a rendes perorvoslati eszközökkel teszi lehetővé. Az Alkotmánynak e rendelkezéséből nem vezethető le annak kényszerítő szükségessége, hogy a jogerős bírói döntések felülvizsgálattal való megtámadására a törvény lehetőséget biztosítson.” (ABH 2007, 1567, 1588.)
- [18] 5.5. Az alkotmányjogi panaszokra is irányadó Abtv. 52. § (1) bekezdés *b)* és *e)* pontjai szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha – a többi pontban foglalt követelmények mellett – egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, és indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a jogorvoslathoz való jog csak a rendes jogorvoslatokra vonatkozik; e jog alapján tipikusan csak az első fokon hozott, jogerőre még nem emelkedett (érdemi) döntések ellen előterjeszthető, halasztó hatállyal rendelkező jogorvoslat megléte követelmény. A jogorvoslathoz való jogból nem vezethető le a rendkívüli, tehát a már a jogerő beállta után igénybe vehető jogorvoslatok megalkotásának követelménye; e lehetőségek megteremtése és részletes szabályozása teljes mértékben a törvényhozó mérlegelési kompetenciájába tartozik. Az Alkotmánybíróság eddigi döntéseiben a törvényhozás szabadságát hangsúlyozta az egyes rendkívüli perorvoslatok, így a felülvizsgálati eljárás tartalmának és korlátozásának meghatározásánál. Azt azonban nem zárta ki – éppen a felülvizsgálat intézményének és egyes szabályainak vizsgálata kapcsán –, hogy a rendkívüli perorvoslatok vizsgálhatók legyenek a más alaptörvényi rendelkezésekkel való összhangjuk (így pl. a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközésük) szempontjából.
- [20] A vizsgált konkrét ügyre nézve mindebből az következik, hogy a jogorvoslathoz való jogra történő hivatkozás keretében annak kifogásolása, hogy az első- és másodrendű panaszosok a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban (mint rendkívüli perorvoslati eljárásban) hozott végzésével szemben nem tudtak jogorvoslati lehetőséggel élni, nem tekinthető releváns jogi érvelésnek. A jogorvoslathoz való jog ugyanis a kifogásolt problémával – miszerint nincs jogorvoslati lehetőség a felülvizsgálati eljárás során a legfelsőbb bírói fórum által hozott, kérelmet elutasító végzéssel szemben – nem áll érdemi alkotmányjogi összefüggésben.
- [21] Ezért a beadvány ezen eleme, amely a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-I. számú végzését a jogorvoslathoz való jogra hivatkozással támadja, nem felel meg az Abtv. 52. § (1) bekezdés *b)* és *e)* pontjainak, mert alkotmányjogi szempontból értékelhető módon nem jelöli meg Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, illetőleg az alaptörvény-ellenességre olyan indokolást tartalmaz, amely a megjelölt alaptörvényi rendelkezéssel nincs összefüggésben, alkotmányjogi megítélését tekintve a jogorvoslathoz való jog érvényesülési körén kívül esik.
- [22] 6. Az első- és másodrendű panaszosok a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-I. és Gfv.X.30.268/2011/8-II. számú végzéseit a tulajdonhoz való jogot [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sértőnek is tartják, mert véleményük szerint e döntésekben a bíróság olyan álláspontra helyezkedett, amely alapján a kölcsönt adó több százmillió forintos kölcsönt nem követelhet vissza; így a bírói döntés „felmenti” az adóst a kölcsön visszafizetésének kötelezettsége alól. Ezen kívül a panaszosok e bírói döntések kapcsán adták elő az azzal kapcsolatos érveiket, hogy a „tagi hitel jellegű” követelések engedményezése nem csak magát a tagi kölcsönt foglalja magában, hanem az egyéb, például jogalap nélküli gazdagodás címén visszakövetelhető pénzköveteléseket is, vagyis ennek a követelési joga – és nem az engedményező szerződési pozíciója – is átszáll az engedményezettre. Összességében azt kifogásolták, hogy az adós gyakorlatilag mentesült a bírói döntés következtében a visszafizetés kötelezettsége alól, mert annak alapján sem a hitelező, sem annak „jogutódja” (az engedményezett) nem jogosult a követelést érvényesíteni a felszámolási eljárás során.
- [23] 6.1. A Gfv.X.30.268/2011/8-I. számú felülvizsgálati végzésben arról döntött a Legfelsőbb Bíróság, hogy az elsőrendű panaszos nem léphet perbe a másodrendű panaszos „jogutódjaként” úgy, hogy a közöttük létrejött engedményezési szerződést felbontják; mert a Legfelsőbb Bíróság vélekedése szerint engedményezés esetében a szerződés megkötésével az engedményezett követelés átszáll az engedményesre, így ez egy perfekt jogügylet, amelynek visszamenő hatályú felbontása fogalmilag kizárt. A Gfv.X.30.268/2011/8-II. számú felülvizsgálati végzésben pedig azt rögzítette a Legfelsőbb Bíróság, hogy egyrészt a tagi kölcsönszerződések nem jöttek létre a taggyűlési jóváhagyás hiányában az akkor hatályos jogszabályok alapján; másrészt pedig, ha „tagi hitel jellegű” követeléseket engedményez a kölcsönadó, akkor az csakis a tagi kölcsönből eredő követelések engedményezését jelenti, csak ezt foglalja magában, egyéb jogcímen érvé-

- nyesíthető követeléseket nem. E két megállapításból – harmadikként – az is következik, hogy ha a tagi kölcsönszerződések nem jöttek létre érvényesen, akkor ezekre követelés sem alapítható ezen a jogcímen, így nem száll át semmilyen érvényesíthető „tagi hitel jellegű” követelés az engedményesre sem.
- [24] 6.2. A panaszosok beadványban foglalt kérelme (az Alkotmánybíróság hozzon az ügyben az első fokon eljáró bíróság végzésével megegyező tartalmú döntést, illetve ezt az ügyben első fokon született végzést nyilvánítsa az Alaptörvénnyel összhangban állónak, és mondja ki alkalmazandónak és jogerősnek, vagy kötelezze a Fővárosi Ítéltáblát új határozat meghozatalára, továbbá az Alkotmánybíróság lehetőség szerint kötelezze a kft. felszámolóját a vitatott hitelezői igény elismertként történő nyilván tartásba vételére), és a támadott végzések tartalmának, valamint a beadványban foglalt érveknek az áttekintése után az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-ában foglalt feltétellel kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.
- [25] Az alkotmányjogi panasz lényegében a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati végzéseinek teljes felülbírlatára irányul, vitatva e bírói fórum jogi álláspontját egyrészt a „tagi hitel jellegű” követelések értelmezéséről és tartalmáról (vagyis arról, hogy milyen követeléseket foglal magában, és milyeneket nem), másrészt arról, hogy az engedményezési szerződés a bíróság értelmezésében a polgári jog szabályai szerint nem bontható fel. Ezek megítélése egyértelműen jogalkalmazási és nem alkotmányossági kérdés. A beadvány tehát a bírói döntésben foglalt jogértelmezést vitatja, nem kifejezetten alapjogi okfejtéssel – bár hivatkozik a tulajdonhoz való jogra –, hanem inkább jogsértésre hivatkozva, *quasi* felülvizsgálati kérelemként. Az első- és másodrendű panaszos a Legfelsőbb Bíróság végzésének vizsgálatát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy az Alkotmánybíróság mintegy negyedfokú bíróságként vizsgálja felül és változtassa meg az alapügy tárgyát képező engedményezési szerződés tartalmának és felbonthatóságának értelmezésére vonatkozó bírósági álláspontot.
- [26] A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény
24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van hatásköre, ebbe azonban a bírói döntés irányának, a bírósági eljárás teljes egészének felülbírlata nem tartozik bele.
- [27] A Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.268/2011/8-II. számú végzése – és az abban hivatkozott Gfv.X.30.281/2010/6. számú végzés – alapján az is megállapítható, hogy a panaszosok pervesztességét az alapügyben nem az okozta, hogy a bíróság az elsőrendű panaszos követelését semmilyen jogcímen nem ismerte el, és nem is ez volt az alapügy tárgya; hanem az vezetett az indítványozók által kifogásolt tartalmú döntésekhez, hogy az elsőrendű panaszos nem saját jogán, jogalap nélküli gazdagodás jogcímén követelte a tartozást, hanem a létre nem jött tagi kölcsönszerződésekből eredő követeléseket először engedményezni kívánta, majd ezt a követelés átszállását ténylegesen nem eredményező engedményezési szerződést felbontva, jogutódként kívánt perbe lépni a felülvizsgálati eljárás során.
- [28] Az alkotmányjogi panasz a fentiekből következően nem tartalmaz olyan alaptörvény-ellenességet, melyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, illetve amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúját. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány egy olyan, kizárólag magánjogi jellegű, szerződés-értelmezéssel kapcsolatos kérdésben kér állásfoglalást, amelyben már több alkalommal különböző bírói fórumok döntést hoztak; így az indítvány az alkotmánybírósági eljárást megelőző bírósági eljárásban már eldöntött jogvita ismételt eldöntésére irányul.
- [29] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a és az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel az Abtv. 52. § (1) bekezdés b) és e) pontjaira – az alkotmányjogi panasz visszautasításáról határozott.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k., Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3062/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3023/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.496/2011/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti valódi alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.496/2011/6. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [2] 2. Az alapügyben az adóhatóság az indítványozót – az alapperes felperesét – az adóbevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzése eredményeként adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte. A felperes a határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő, beadványán pedig 5 000 Ft fellebbezési illetéket illetékbélyeg formájában lerótt. Az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a fellebbezési eljárás illetéket téves összegben és téves módon rótt le, az illeték mértéke helyesen 278 400 Ft, melyet átutalással vagy postai készpénz átutalási megbízással fizethet meg. A felperes válaszlevelében kérte az általa lerótt mértékű illeték elfogadását, mert álláspontja szerint a fellebbezés tárgyának értéke pénzben nem állapítható meg. Mivel a felperes határidőn belül nem fizette meg az előírt nagyobb összegű fellebbezési eljárási illetéket, ezért az alperes mulasztási bírság megfizetését is előírta számára. Ezt követően a felperes közigazgatási pert kezdeményezett az illeték ügyben hozott határozat felülvizsgálata iránt. A bíróság megállapította, hogy az adóhatóság jogszerűen ítélte pénzben megállapíthatónak a fellebbezési eljárás tárgyának értékét, és helyes mértékben szabta ki a fellebbezési eljárási illetéket, amely egyben törvényes alapja volt a mulasztási bírság kiszabásának. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

- [3] Az indítványozó szerint a Kúria eljárása részrehajló és elfogult volt, mert nem állapította meg az eljáró bíróság által elkövetett jogszabálysértéseket, többek között a per részbeni megszüntetésének elmulasztását, az alperest terhelő költségeket, az 5 000 Ft illeték mértékét és átvezetési megfizetését. A Kúria ítélete felvetéseit nem vizsgálta meg és nem bírálta el. Mindezekre tekintettel a Kúria eljárása sértette a pártatlan és tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint az Alaptörvény 25. cikkének (1) bekezdését (a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el) és 28. cikkét.
- [4] 3. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [5] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 31–52. §-aiban foglalt formai feltételeknek. Az Abtv. 27. §-ára figyelemmel az indítványozó érintettnek tekinthető, aki jogorvoslati jogát kimerítette, az általa támadott bírósági döntés felülvizsgálatát az Alkotmánybíróság még nem végezte el. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt törvényi feltételeknek azonban nem felel meg. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A vizsgált esetben nem állapítható meg sem az, hogy az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, sem pedig az, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség állna fenn. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmeként azt adja elő, hogy a Kúria eljárása részrehajló és elfogult volt, mert nem állapította meg az eljáró bíróság által elkövetett jogszabálysértéseket és az általa előadottakat nem vette kellően figyelembe. Az indítványozó alkotmányjogi panasza lényegében tehát a kifogásolt ítélet, és az azt megelőző bírósági eljárás felülbírlatára, és a bizonyítékok újbóli mérlegelésére irányul. Az indítványozó valódi célja a Kúria ítéletének nem alkotmányossági szempontú, hanem ténykérdésekben való felülvizsgálata és megváltoztatása. Nem tekinthető továbbá alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek önmagában az, hogy a bíróságoknak az Alaptörvény 28. cikke alapján kell a jogszabályok szövegét értelmezni. Sem ez az utóbbi, sem az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésében foglalt alaptörvényi rendelkezés nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogá-

nak. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem a Kúria felülvizsgálati ítéletében foglalt jogértelmezés, illetve jogalkalmazás alaptörvény-ellenességének a megállapítására, hanem a Kúria által jogerősen eldöntött törvényességi kérdések felülvizsgálata és újbóli eldöntésére irányul, amelyre az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-a alapján nincs hatásköre.

- [6] Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt törvényi követelményeknek, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 29. §-a, továbbá az 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k., Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3398/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3024/2013. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kfv.V.35.558/2011/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó a Kúria Kfv.V.35.558/2011/7. számú felülvizsgálati ítéletével szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az Alaptörvény 24. cikk

(2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Kúria felülvizsgálati ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és megsemmisítését. Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal illetékes regionális igazgatósága, mint elsőfokú adóhatóság – megismételt eljárást követően – határozatában adóbecslés alkalmazásával 3 294 939 forint adóhiányt állapított meg személyi jövedelemadó adónemben a panaszos terhére. A panaszos fellebbezése alapján a másodfokú adóhatóság a jogerős határozatával 2 704 488 forintba csökkentette a panaszos terhére megállapított adóhiány összegét. (A másodfokú adóhatóság a csökkentett összegű adóhiány mellett 1 352 244 forint adóbírságot, és 1 171 264 forint késedelmi pótlékot is megállapított a panaszos terhére.) A panaszos kérte a másodfokú adóhatóság jogerős határozatának a felülvizsgálatát a bíróságtól a felperes (panaszos) keresetét a bíróság ítéletével elutasította. A panaszos ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál a jogerős ítélettel szemben. A Kúria Kfv.V.35.558/2011/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A panaszos a becslési eljárás vele szemben való alkalmazását és az ennek eredményeként megállapított adóhatalék összegét mind az adóhatóságok, mind a bíróság eljárása során vitatta. A panaszos alkotmányjogi panaszát arra alapította, hogy szerinte az eljáró bíróságok nem vizsgálták felül a másodfokú adóhatóság jogerős határozatában foglalt jogértelmezést; a Kúria helyben hagyta az adóhatóságok alaptörvény-ellenes jogértelmezését.

- [2] Az elsőfokú adóhatóság által – a megismételt eljárás során – megállapított tényállás szerint a panaszos több alkalommal különböző időpontokban nyújtott tagi kölcsönt annak a gazdasági társaságnak, amelynek a tagja. Az adós gazdasági társaság – likviditási helyzetéhez igazodóan – eltérő időpontokban fizette vissza a panaszosnak a tagi kölcsönöket. Az elsőfokú adóhatóság által vizsgált időszakban 2004-ben 13 500 000 forint, míg 2005-ben 14 600 000 forint tagi kölcsönt nyújtott a panaszos a társaságnak. Figyelemmel arra, hogy a társaság a panaszos által különböző időpontokban nyújtott tagi kölcsönök egy részét visszafizette a panaszosnak, 2008 decemberében 21 310 000 forint vissza nem fizetett tagi kölcsönt mutatott az egyenleg. A 2009. február 17-i taggyűlésen a társaság tagjai úgy határoztak, hogy a 2008. évben elengedett tagi kölcsönök összegét az egyes adó- és járuléktörvények módosításáról szóló 2008. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Eptm tv.) 257. § (1) bekezdése szerinti „adóamnesztia szabály” alkalmazásával osztalékként fizetik ki a tagoknak. A panaszos a taggyűlés határozata alapján 5 000 000 forint tagi kölcsön

visszafizetéséről mondott le, az osztalékként felvett jövedelem közterheit megfizette. A panaszos az elengedett tagi kölcsönrel érintett vagyona egészét adózott vagyonnak tekintette, és azzal a továbbiakban ekként is rendelkezett. A panaszos álláspontja szerint az Eptm tv. 257. § (19) bekezdésének g) pontja helyes értelmezése alapján a magánszemélynek az elengedett tagi kölcsön összegével azonos vagyona tekintetében nem vélelmezhető vagyongyarapodás. Az elsőfokú adóhatóság a lefolytatott revízió során a panaszos esetében időrendi sorrendbe rendezte a 2002–2008 közötti időszak tagi kölcsön befizetéseit, és ez alapján arra a következtetésre jutott, hogy egyrészt a nagyobb összegű tagi kölcsön elengedések több korábbi tagi kölcsön befizetést feltételeznek, másrészt a tagi kölcsön elengedések valószínűsíthetően a legkorábbi tagi kölcsön befizetéseket ellentételezik. Ezek a következtetések a panaszos esetében azt eredményezték, hogy a fent említett tagi kölcsön elengedést 2005. november 30-án vette figyelembe 2 190 000 forint összegben az elsőfokú adóhatóság. A panaszos az adóhatósági határozatokban foglalt „jogértelmessé” azért kifogásolta, mert az az Eptm tv. 257. § (19) bekezdésében szereplő „azonos vagyona tekintetében” törvényi szövegrészt magára a tagi kölcsönre vonatkoztatva értelmezte. A panaszos szerint ez az ő esetében azt eredményezte, hogy az elengedett tagi kölcsönt a kölcsönnyújtás időpontjában, mint adózott jövedelmet írta jóvá az elsőfokú adóhatóság a becslési eljárás során elkészített forrástáblában úgy, hogy az annak forrását képező jövedelmeknél nem vette figyelembe a korábbi időszakokban tagi kölcsönként nyújtott jövedelmeket. Ennek következtében a panaszos az elengedett tagi kölcsön után egyrészt osztalékadót fizetett, másrészt az elengedett tagi kölcsön forrásának megállapítása során a becslési eljárás alkalmazása és az ennek eredményeként megállapított forráshiány következtében a jogerős adóhatósági határozatban megállapított adóhiány miatt másodszor is adófizetési kötelezettséget teljesített. A panaszos szerint a bírósági eljárások, és az alkotmányjogi panasszal támadott felülvizsgálati ítélet nem orvosolták a panaszos jogsérelmét, mert elfogadták az adóhatóságok azon jogértelmezését, amely szerint az Eptm tv. 257. § (19) bekezdésében foglalt „azonos vagyona tekintetében” törvényi rendelkezés csak a tagi hitel összegére nézve értelmezhető. A panaszos a támadott felülvizsgálati ítéletet azért tekintette alaptörvény-ellenesnek, mert az szerinte törvényellenes jogértelmezést tartalmaz, helytelenül értelmezi az Eptm tv. 257. § (19) bekezdés g) pontját. A törvényellenes jogértelmezés a panaszos szerint egyben alaptörvény-ellenes is, sérti az Alaptörvény XIII. cikkét, XV. cikkét, XXX. cikkét valamint

28. cikkét. A panaszos szerint a Kúria felülvizsgálati ítéletéből következő pervesztesség sérti az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot. Álláspontja szerint a vizsgált esetben az Alaptörvény XXX. cikkében foglalt teherbíró képességhez és a gazdaságban való részvételhez igazodó közteherherviselés elve is sérül, és ezen keresztül vezethető le a tulajdonhoz való jog sérelme. Az Alaptörvény XXX. cikkében foglalt hivatkozott rendelkezés (elv) sérelme a panaszos szerint szorosan összefügg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt jogegyenlőség követelményének a sérelmével. Az indítványozó szerint a jogegyenlőség és az arányos közteherherviselés sérelme azért állapítható meg, mert a kifogásolt jogértelmezés két szinten is sérti a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó alaptörvényi rendelkezést. A gazdasági társaság „adóamnesztia szabállyal” [Eptm tv. 257. § (19) bekezdés] élő tagjai (mint homogén csoport tagjai) között azért áll fenn a hátrányos megkülönböztetés, mert a panaszos a kétszeres adóztatás miatt indokolatlanul hátrányos helyzetbe kerül azokhoz a társasági tagokhoz képest, akik csak az „adóamnesztia szabály” rendelkezései alapján egyszer fizetnek osztalékadót az elengedett tagi kölcsön után. Az indítványozó diszkriminatívnek tartotta azt is, hogy a kifogásolt jogértelmezés alapján eltérő az „adóamnesztia szabály” tartalma és annak törvényi feltétele a külföldön („*offshore*” cégben), illetve a belföldön (tagi hitelként belföldi társaságban) tartott jövedelmek esetében. A panaszos szerint a személyi jövedelemadó fizetésére köteles adózók, mint homogén csoport tagjai között is fennáll a hátrányos megkülönböztetés. Ennek okát a panaszos abban látta, hogy esetében az osztalékadó megfizetése ellenére az elsőfokú adóhatóság becslés alkalmazásával adóhiányt állapított meg. A panaszos szerint ez azt jelenti, hogy a kedvezményes adómérték alkalmazása kedvezőtlenebb helyzetbe hozta a panaszost azokhoz a személyi jövedelemadó fizetésére kötelezett adózókhoz képest, akiknél az adóhatóság utóbb adóhiányt állapított meg. A panaszos szerint a fent jelzett hátrányos megkülönböztetéseknek nincs alkotmányos indokuk, továbbá a becslési eljárás alapján megállapított adóhiány miatt az adóhiánnyal érintett jövedelem adózási helyzete nem változott meg, az „adóamnesztia szabály” nem érte el a célját.

[3] Az indítványozó az „arányos közteherherviselés” elvének a sérelmét abban látta, hogy a kétszeres adóztatás és a másodfokú adóhatóság által jogerősen megállapított – az adóhiányhoz kapcsolódó – szankciók és további fizetési kötelezettségek *konfiskatóriussá* tették az adóztatást, „jóhiszeműen birtokolt vagyon” elvonására került sor. A panaszos szerint az Alaptörvény 28. cikkében foglalt a törvény céljának

megfelelő bírósági jogértelmezés alaptörvényi rendelkezése is sérült, mivel a felülvizsgálati ítéletben foglalt jogértelmezés ellentétes az „adóamnesztia szabály” céljával. Az indítványozó szerint a jogalkotó célja az „adóamnesztia szabály” megalkotásával az volt, hogy a vagyongyarapodás vélelmezése alól mentességet biztosítson a tagi kölcsönt elengedő társasági tagok számára az osztalékadózás teljesítése mellett. Az adóhatósági jogértelmezéssel – az indítványozó szerint – az állam kétszeres adóztatást valósított meg, amivel „részlegesen felrúgta az amnesztia lényegét jelentő egyezséget”, azt, hogy az elengedett tagi kölcsön után megfizetett osztalékadóval rendeződött az érintett jövedelem adójogi helyzete, ezzel összefüggésben vagyongyarapodás az adózónál már nem vélelmezhető. A panaszos szerint „a vagyongyarapodás vélelmezése alóli mentesség nem értelmezhető más időpontban és forrásra, mint a jogosult tagi kölcsönrel kapcsolatos tényleges vagyongyarapodás beálltának időpontjában és ennek forrására.” Az indítványozó indítványa összegzéseként kifejtette, hogy az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában foglalt törvényi feltételeket az alkotmányjogi panasz indítványa teljesíti. A felülvizsgálati eljárásban felperesként vett részt, így a saját egyedi jogvitás ügyében terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az alkotmányjogi panaszt a Kúria jogerős felülvizsgálati ítélete ellen terjesztette elő, amely a per érdemében meghozott döntés, és amely további jogorvoslattal már nem támadható. A bíró döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet az indítványozó szerint az támasztja alá, hogy a panaszos a Kúria felülvizsgálati ítéletében foglalt jogértelmezés miatt peresztess lett, ami „megfelelő tartalmú jogértelmezés mellett” nem következett volna be. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek pedig a panaszos szerint az tekinthető, hogy az „adóamnesztia szabályok”, mint a közteherviselést érdemben alakító szabályok tartalmához és alkalmazásához, – ahhoz, hogy ezek bírósági alkalmazása és értelmezése megfelelően az Alaptörvény 28. cikkében foglaltaknak – közérdek fűződik. Végezetül az indítványozó az Alkotmánybíróság jelen ügyben fennálló hatásköréért megjelölte az Abtv. 27. §-át, továbbá hivatkozott arra, hogy a Kúria felülvizsgálati ítélete 2012. június 28-án vált vele szemben közzétetté és ehhez képest a törvényes határidőn belül terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt az első fokon eljáró bíróságnál.

[4] Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz be-

fogadásáról, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

[5] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 51–52. §-aiban foglalt formai feltételeknek. Az Abtv. 27. §-ára figyelemmel az indítványozó érintettnak tekinthető, aki a jogorvoslati jogát kimerítette az általa támadott bírósági döntés felülvizsgálatát az Alkotmánybíróság még nem végezte el. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt törvényi feltételeknek azonban nem felel meg. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadhat be. A vizsgált esetben nem állapítható meg sem az, hogy az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, sem pedig az, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség állna fenn. Önmagában az, hogy a panaszos a Kúria felülvizsgálati ítéletében foglalt (érdemi) döntés alapján peresztess lett, nem alapozza meg az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelmét, nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem eredményez bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. A Kúria felülvizsgálati ítélete hatályában fenntartotta a bíróság jogerős ítéletét, ez utóbbi pedig a másodfokú adóhatóság határozatát. A felülvizsgálati ítéletben foglalt jogértelmezés törvényességét az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül. A másodfokú adóhatóság jogerős határozatának alapjául fekvő tényállást, és az elsőfokú adóhatósági eljárás során lefolytatott bizonyítást (ennek eredményét) az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja, és nem mérlegelheti felül. Nem a Kúria által is alkalmazott „adóamnesztia szabály” bíróság általi értelmezéséhez és alkalmazásához kapcsolódó alkotmányossági, hanem az Alkotmánybíróság által nem vizsgálható törvényességi kérdés az, hogy a panaszos ügyében eljáró adóhatóságok és bíróságok milyen tényállást állapítottak meg. Az Alkotmánybíróság által nem vizsgálható törvényességi kérdés az is, hogy a bíróságok törvényesnek ítélték-e az adóhatóságok által lefolytatott bizonyítási eljárást, törvényes volt-e a becslési eljárás alkalmazása, ennek során a panaszos által elengedett tagi hitellel összefüggésben a kronologikus vagyonmérleg forrás ol-

dalán feltárt forráshiány és az ebből előálló adóhiány megállapítása. Nem tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek önmagában az, hogy a bíróságoknak az Alaptörvény 28. cikke alapján kell a jogszabályok szövegét értelmezni. A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem a Kúria felülvizsgálati ítéletében foglalt jogértelmezés, illetve jogalkalmazás alaptörvény-ellenességének a megállapítására, hanem a Kúria által jogerősen eldöntött törvényességi kérdések felülvizsgálatára és újbóli eldöntésére irányult, amire az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-a alapján nincs hatásköre.

[6] A fent kifejtettek tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt törvényi követelménynek, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az Abtv.

29. §-a és 56. § (2) és (3) bekezdése valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította.

Budapest, 2013. január 21.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k., *Dr. Lévy Miklós s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3415/2012.

• • •

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetők az Alkotmánybíróság honlapján: www.mkab.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főttkára

layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető igazgató

HU ISSN 2062–9273